

Slovenski VESTNIK

LETNIK XXXIII.

CELOVEC, PETEK, 15. JUNIJ 1979

ŠTEV. 24 (1921)

OB SREČANJU BREŽNJEV-CARTER:

Dunaj v središču najširšega mednarodnega zanimanja

V zadnjih dneh se je Dunaj živčno pripravljaj na veliko srečanje predsednikov obeh najmočnejših držav na svetu, Brežnjeva in Carterja. V prvi vrsti so se oblasti pripravljale na sprejeme in seveda na zagotovitev varnosti obeh državnikov. Nad 6000 mož žandarmerije in policije se pripravljajo na to, da bo noč in dan zavarovalo tako bivališča državnikov kakor tudi vse ceste, po katerih se bosta Brežnjev in Carter vozila v popolnoma zavarovanih vozilih.

Carter je prispel na Dunaj že včeraj, četrtek 14. 6., Brežnjev pa bo prispel s svojim spremstvom danes na Dunaj. Oba državnika spremljajo najvišji politiki obeh dežel, med drugimi ameriški zunanji minister Cyrus Vance, obrambni minister Harold Brown in Carterjev svetovalec za varnostna vprašanja Zbigniew Brzezinski, v sovjetski delegaciji pa sta tudi zunanji minister Andrej Gromiko in obrambni minister Dimitri Ustinov. Oba državnika ne bosta imela javnih nastopov, glavni dan srečanja pa bo ponedeljek 19. 6., ko je predviden podpis pogodbe SAL II.

Tik pred srčanjem Brežnjeva in Carterja se je seveda stopnjevala tudi propagandna dejavnost obeh velesil. Brežnjev je poudaril, da gre na Dunaju za eksistenčna vprašanja celotnega človeštva, dejal pa je tudi, da se pogajanja ne omejujejo na interese obeh sil. To je očitno tudi reakcija na stališča manjših držav, ki so zmeraj spet

poudarjale, da proces omejevanja oboroževanja ne more biti izključno zadeva velikih držav. Ameriška stran pa je še tik pred podpisom pogodbe nakazala, kakšne velike

Predstavniki SR Slovenije so obiskali Dunaj

Kot gost dunajske deželne vlade je bil na obisku na Dunaju podpredsednik izvršnega sveta SR Slovenije Dušan Šinigoj, v slovenski delegaciji pa je bil poleg drugih predstavnikov tudi namestnik republiškega sekretarja za mednarodno sodelovanje Tone Poljšak.

Med bivanjem na Dunaju je predstavnik Slovenije sprejel tudi avstrijski zunanji minister Pahr, medtem ko je sprejem pri zveznem kanclerju Kreiskemu odpadel zaradi poslabšanja kanclerjevega zdravja. Minister Pahr je v pogovoru, ki se ga je udeležil tudi jugoslovanski veleposlanik v Avstriji Novak Pribičević, poudaril, da se Avstrija zavzema za nadaljnje širjenje sodelovanja z Jugoslavijo; hkrati pa je zagotovil, da bo glede položaja slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji sprejela ukrepe. „ki bodo pokazali, da Avstrija nima namena asimilirati obeh manjšin“. S strani predstavnikov Slovenije pa je bilo poudarjeno, da za Jugoslavijo ostaja problematika 7. člena državne pogodbe slejkoprej nereseno vprašanje.

„luknje“ vsebuje ta nova pogodba. Napovedujejo izdelavo novega tipa raket MX, ki bodo imele še večjo uničevalno moč in gibčne odstrelne baze, tako da jih nasprotnikove rakete ne morejo tako hitro uničiti. S tem je ena stran že jasno povedala, da SAL II kljub omejitvi števila strateškega orožja še ni tisti korak, ki bi zaustavil oboroževalno tekmo, kaj šele zreduciral dejansko uničevalno moč strateškega orožja.

V tej zvezi je tudi zanimiv podatek, ki ga je 10. junija navedel namestnik generalnega direktorja Organizacije združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO), ki je v Salzburgu povedal, da danes na svetu porabijo šestdesetkrat več sredstev za oborožitev kot pa za izobraževanje, namesto da bi bilo razmerje ravno nasprotno.

V središču pogovorov pred podpisom pogodbe SAL II naj bi po volji obeh strani stalo vprašanje odvrčanja vojne ter svetovnih vojnih žarišč. Tema pogovorov naj bi bila tudi že morebitna pogodba SAL III. Stavi pa se vprašanje, kako učinkoviti bodo ti pogovori o novi pogodbi, ko se je že ob pogodbi SAL I izkazalo, da pogodba ni dovela do zmanjšanja uničevalne moči strateškega in jedrskega orožja. Tudi v podpisu SAL II vidijo mnogi korak naprej, ker omejuje število strateškega orožja, vendar bomo tudi tukaj morali počakati na dejanske rezultate. Na vsak način pa bodo morali slediti koraki, ki bodo dejansko omejili obseg vseh vrst orožja ter vsebovali tudi njihovo uničenje — sicer bo ostalo le pri „miru zaradi strahu“, ki pa ne more imeti dolgega obstoja.

Tradicionalno srečanje slovenskih planincev treh držav

Minulo nedeljo se je na 8. srečanju slovenskih zamejskih planinskih društev z obsejnim planinskim društvom Slovenije zbralo okrog tisoč planincev pri Podnarju, to je v slikoviti dolini Poden s prelepim pogledom na še zasneženo severno ostenje Vrtače. Organizator lokalnega srečanja je bilo Slovensko planinsko društvo v Celovcu. To srečanje je bilo že drugo na koroških tleh — prvič je bilo na Blešči planini leta 1974. Posebnost letošnjega srečanja je bil izredno pester in bogat kulturni program, ki so ga prispevali kulturni dejavniki vseh treh dežel — Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije. Obširneje o uspelem planinskem srečanju poročamo na 4. strani.

Papežev obisk na Poljskem ocenjujejo kot važen dogodek

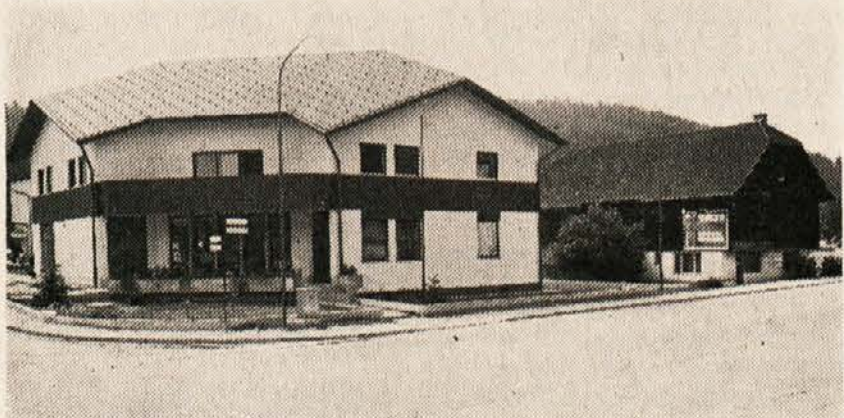
Z demonstrativnim objemanjem med predsednikom državnega sveta LR Poljske Henrykom Jablonskim in papežem Janezom Pavlom II. na krakovskem letališču se je zadnje nedeljo končal devetdnevni obisk papeža v njegovi rodni domovini Poljski. Poslovilni obisk je bil izraz dejstva, da je bil med obiskom z obeh strani — s strani državnih oblasti in s strani cerkve — narejen korak k izboljšanju medsebojnih odnosov. Ravno z ozirom na to dejstvo pa je bilo pristočno slovo tudi nepreslišen odgovor vsem tistim, ki so papežev obisk skušali zlorabiti za novo hujskanje proti socialističnim državam in posebej proti Poljski ter njenim oblastem.

Bistven delež v tej negativni in naravnost provokantni smeri je tudi ob tej priložnosti doprinesel avstrijski tisk in v prvi vrsti ORF, katerega komentator Dalma očitno še danes misli v tistih kategorijah, ki so bile zanj in njemu enakim merodajne takrat, ko je verno služil ustaškemu režimu vojnega zločinca Paveliča. Tako nastrojenje, kot ga zastopajo Dalma in podobni oblikovalci javnega mnenja, pa je za nevtralnemu državo povsem nevzdržno (da niti ne go-

vorimo o jezikovnem barbarstvu omenjenega komentatorja, ki mora naravnost boleče prizadeti vsakogar, kdor ima vsaj malo poslušnosti za lepo nemščino) in je res upravičeno vprašanje, kako dolgo bodo še lahko zastrupljali avstrijsko javnost.

Papežev obisk z bogatimi sporedom in predvsem s številnimi političnimi izjavami je zastopnikom miselnosti, zakoreninjene v neslavni preteklosti, vsekakor dal zaslužen odgovor. Pokazal je, da danes tudi katoliška cerkev išče nove poti v bodočnost, pri čemer skuša najti čim boljše odnose z vsemi državami, ne glede na njihovo politično ali družbeno ureditev. Po drugi strani je zgovorno tudi zadovoljstvo, ki so ga nad obiskom izrazili v poljskih uradnih krogih. Ščuvanje znanih vitezov bolestnega antikomunizma in njihove laži o „šikanah“, s katerimi so poljske oblasti menda omejevale papežev obisk, pa je postavil na pravo mesto predsednik poljske vlade, ki je dejal: „Veseli smo, da papeža tako topla in tako številno pozdravljajo, saj si to zasluži. Želeli bi, da bi ga tako pozdravljali tudi v drugih državah, v katere so ga povabili.“

Novo poslopje Posojilnice v Pliberku

Včeraj, v četrtek 14. junija 1979, je bila otvoritev nove poslovne hiše pliberške Posojilnice, o kateri bomo obširneje poročali v naslednji številki.

Na silki vidimo na levi strani novo poslovno hišo, na desni strani pa poslopje Kmečko gospodarske zadruge, v kateri so bili do sedaj tudi prestori posojilnice. Z novimi prostori, ki stojijo ob važnem pliberškem križišču, je dobila najstarejša pliberška posojilnica ob svoji 70-letnici obstoja sodobno urejene delovne pogoje, ki ji bodo važna opera v razširjevanju svojega delovanja.

Novo poslopje posojilnice pa ima poleg gospodarskega pomena tudi še politični pomen za delovanje slovenske narodnostne skupnosti. Posojilnica je namreč uredila v posloppu tudi prostore, ki bodo služili krajevemu društvu, Slovenski mladini, slovenski občinski listi EL ter ZSO in včlanjenim organizacijam.

Gibanje neuvrščениh držav

je uspešno prestalo nov zrelostni izpit

Kot najbolj kritično in najbolj odločilno konferenco v zgodovini neuvrščene gibanja ocenjujejo sestanek koordinacijskega biroja neuvrščениh držav, ki se je minulo nedeljo končal v Colombu in je zgledil obstoječe ovire za jesenski vrh neuvrščениh v Havani. Med udeleženci tega srečanja, bilo je zbranih okoli 500 predstavnikov iz 96 delegacij, prevladuje mnenje, da je v Colombu uspelo razjasniti marsikaj, kar je minule mesece metalo sence na neuvrščeno gibanje in omogočalo tudi neprikrite poskuse razbijanja in podrejanja tega gibanja.

Sestanek v Colombu sicer ni razrešil vseh sporov in razhajanj, ki jih je zlasti v zadnjem času zaslediti tudi v samem gibanju neuvrščениh. Toda kljub temu je na sestanku prevladala skupna volja vseh navzočih, da okrepijo temeljna načela pravega neuvrščanja in da na političnem in gospodarskem področju konkretno razvijejo program, ki naj bi vodil k ustvarjanju pravične mednarodne ureditve. Predvsem pa so neuvrščeni v Colombu bolj jasno kot kdaj prej poudarili, da hočejo biti dosledno neodvisen in neblokovski globalni dejavnik v mednarodni politiki, odločeni, da se borijo tako proti imperializmu in kolonializmu kot proti politiki velikih sil in blokov, proti vsem oblikam tujega gospodarstva in hegemonije.

Zato so udeleženci sestanka v Colombu na splošno zadovoljni z rezultati konference, ki velja za uspešno predvsem zato, ker je preprečila tako zunanje poskuse razbijanja kot notranje poskuse razvođenitve njene načelne naravnosti. In s tem prepričanjem se bodo najvišji pred-

stavniki neuvrščениh držav čez tri mesece zbrali na 6. vrhunski konferenci v Havani, o kateri so že zdaj prepričani, da bo pomemben mejnik v zgodovini neuvrščene gibanja.

V zaključnem dokumentu sestanka v Colombu so enodušno, s polnim soglasjem sprejele definicije, ki kot bistvo neuvrščene gibanja navajajo boj proti imperializmu, kolonializmu in neokolonializmu, apartheidu in rasizmu vključno s cionizmom, izkoriščanju, politiki velikih sil in blokov in proti vsem oblikam tuje okupacije, dominacije in hegemonije. Sklepni dokument govori tudi o nevmešavanju v notranje zadeve drugih držav, o mednarodni varnosti in razorožitvi, pa tudi — kar je bilo vključeno na predlog Jugoslavije — o človekovih pravicah, ki so neločljive od nacionalnega, ekonomskega in socialnega konteksta in se ne smejo izrabiti kot politično orodje velikih sil. V tej zvezi dokument posebej terja tudi strogo spoštovanje pravic nacionalnih, etničnih, jezikovnih in verskih manjšin kot tudi pravic delavcev zdomcev.

V celoti pa pomeni sklepni dokument, ki so ga sprejeli na sestanku koordinacijskega biroja v Colombu, dobro izhodišče za zadnje priprave na šesto vrhunsko srečanje neuvrščениh v začetku septembra v Havani. Tako jasna opredelitev temeljnih nalog, ciljev in načel neuvrščene politike pa je hkrati tudi dobra osnova za pripravljane osnutka havanskega dokumenta, ki ga bo Kuba kot gostiteljica pripravila do začetka julija in predložila v enomesečno razpravo članicam gibanja.

Revni podpirajo bogate

Tudi „preseljevanje znanja“ sodi med absurde našega sveta

V Manili je bila pred kratkim 5. konferenca OZN za trgovino in razvoj (UNCTAD), kjer so obravnavali razna vprašanja današnje razdelitve sveta na razviti in nerazviti del ter skušali najti poti in možnosti za pravičnejšo ureditev in s tem izhod iz dileme, ki predstavlja eno največjih nevarnosti sodobnega človeštva. Na konferenci so razvite države pokazale zelo malo razumevanja in pripravljenosti, da bi dežele v razvoju pomagale pri obvladovanju njihovih problemov. Še naprej hočejo videti le svoje koristi, kar pa bo nujno imelo za posledico, da se prepada med bogatimi in revnimi ne bo zmanjševal marveč nasprotno še poglobljal.

Pač pa so se na konferenci v Manili dokaj hitro uspeli dogovoriti o vprašanju „izvoza možganov“ ter so dosegli načelno soglasje o omejevanju migracije strokovnjakov iz držav v razvoju v razvite in bogate države. Beg možganov oziroma neke vrste transfer tehnologije od siromašnih k bogatim je pojav, ki ga je zelo težko prikazati v natančnih številkah. Vendar so tozadevni podatki, predloženi na raznih mednarodnih konferencah, izredno informativni in poučni.

Absurdno preseljevanje znanja od tam, kjer je najbolj potrebno in kjer ga morajo v velikih količinah uvažati kot tehnologijo, licenco in v drugih oblikah, da bi uspeli z industrializacijo pokriti osnovne življenjske potrebe, torej iz dežel v razvoju v visoko razvite države, ni nič novega. Odliv možganov, s katerim torej nerazviti na nek način subvencionirajo razvite, je prvič pri-

šel pred glavno skupščino OZN leta 1975, ko je bila sprejeta resolucija, v kateri podpisnice zahtevajo nujno oblikovanje politiki na nacionalnih in mednarodnih ravneh, ki bodo upoštevale negativne posledice tega pojava.

Kaj pomeni ta pojav, povedo naslednje številke: Zaradi bega možganov iz držav v razvoju je Amerika v desetih letih do 1972 prihranila oziroma praktično ustvarila 30 milijard dolarjev, Kanada 10 milijard dolarjev in Velika Britanija okrog 3,5 milijarde dolarjev. Samo v ZDA je okrog 230.000 znanstvenikov, tehnikov in zdravnikov, ki so dobili univerzitetne diplome v državah v razvoju, leta 1972 plačalo 700 milijonov dolarjev davka na dohodek. Dežela z največ tujimi zdravniki so ZDA, kjer je leta 1972 delalo 68.000 zdravnikov z diplomo kakor tuje univerze; v Veliki Britaniji jih je bilo 21.000 in v Kanadi

11.000. Največji „izvozniki“ teh strokovnjakov pa so bili poleg Indije, Filipinov in Irana še Sri Lanka, Pakistan in Sirija.

Če upoštevamo, da je državo, v kateri se je šolal eden od teh zdravnikov, njegov študij stal vsaj 10.000 dolarjev (po ocenah strokovnjakov je ta znesek v nekaterih državah lahko tudi 8 krat višji), potem si lahko izračunamo, da je šolanje teh zdravstvenih strokovnjakov stalo ogromne vsote, ki gotovo daleč presegajo skupne zdravstvene proračune cele vrste držav v razvoju. Podobno osupljive podatke bi pokazala tudi razčlemba drugih poklicev. Neka študija UNCTAD ugotavlja, da se je med leti 1961 in 1975 iz držav v razvoju izselilo v Ameriko, Kanado in Veliko Britanijo 305.000 visokokvalificiranih ljudi; med njimi je bilo okoli 23.000 tehničnih strokovnjakov, okrog 100.000 inženirjev in znanstvenikov ter 61.000 fakultetno izobraženih zdravnikov. Ta selitev možganov na primer v Ameriko je bila v posameznih letih tako izrazita, da je bila cena šolanja strokovnjakov dejansko večja od celotne gospodarske pomoči ZDA tistim deželam, ki so bile najbolj bogat rezervoar visokokvalificiranih kadrov.

Strokovnjaki UNCTAD menijo, da bi beg možganov lahko zajezili s tremi vrstami političnih ukrepov: s spodbujanjem strokovnjakov, da ostanejo doma ali se vračajo tja, od koder so prišli; z mednarodnim sistemom restrikcij, ki bi strokovnjakom preprečili migracijo ali jih vsaj po določenem času zavezali k vrnitvi; z urejanjem razmer v državah v razvoju, ki bi zmanjšale želje strokovnjakov po delu v tujini. Vendar pa razreševanje zelo zapletenih in številnih razlogov bega možganov — kakor je pokazal tudi 5. UNCTAD — še vedno zavira zadržanje „uvoznikov“ strokovnjakov, ki se izgovarjajo s trditvijo, da se število strokovnjakov v deželah v razvoju zvišuje tako naglo, da jih le-te ne morejo sproti vključevati v svoja gospodarstva. Dežele v razvoju pa odgovarjajo, da sicer dopuščajo „svobodno kroženje“, vendar ne „latvine možganov“.

Jugoslavija je pripravljena za novo turistično sezono

Turistični delavci Slovenije in Hrvaške so v Gradcu priredili tiskovno konferenco za predstavnike avstrijskega tiska, radia in televizije ter so jih seznanili s turistično ponudbo Jugoslavije in posebej obeh republik v letu 1979.

Ob tej priložnosti so nanizali tudi zanimive podatke o razvoju turizma v minulem letu. Tako so med drugim navedli podatek, da je lani Jugoslavijo obiskalo izven malocobmejnega prometa 29,2 milijona tujcev, kar je 18 odstotkov več kot v letu 1977. Obratno pa je lani poletovalo v tujino 21,4 milijona Jugoslovancev, kar pomeni v primerjavi z letom 1977 povečanje za 26 odstotkov. Prenočitev tujih gostov so lani zabeležili v Jugoslaviji 34,7 milijona ali 20 odstotkov več kot leta 1977; število prenočitev domačih turistov pa je znašalo lani 48,7 milijona. Povprečno beležijo v Jugoslaviji že nekaj let povečanje števila domačih nočnin za 7 do 9 odstotkov. Devizni prilok iz tujkega turizma pa dosega 1,2 milijarde ameriških dolarjev.

Zastopniki jugoslovanskih turističnih podjetij so posebej opozorili, da število avstrijskih gostov iz leta v leto narašča, kar enako velja tudi za število obiskov jugoslovanskih državljanov v Avstriji. Lani je Jugoslavijo obiskalo skoraj pol milijona avstrijskih turistov, ki so k turistični bilanci prispevali 4,5 milijona prenočitev ali 13 odstotkov več kot leta 1977.

Za letošnjo turistično sezono sta Slovenija in Hrvaška, kakor seveda tudi ostali predeli Jugoslavije, spet bistveno povečali in izboljšali svoje turistične pobude. Tako je Slovenija dobila 1600 novih turističnih ležišč, tako da sedaj razpolaga s 70.000 po-

steljami, od tega jih je 40 odstotkov v hotelih in motelih. Na Hrvaškem pa so dobili celo 4500 novih postelj v hotelih, motelih in počitniških domovih. Tozadevne zmogljivosti so zlasti povečali v Poreču (za 900 postelj), v Splitu (622), v Trogiru (600), na Hvaru (360), v Plitvicah (170), v Rovinju (178), v Umagu (128) in drugih krajih. Tekom sezone pa bodo pridobili še nadaljnjih 5500 novih mest za kampiranje in 6000 turističnih postelj pri zasebnikih, kar pomeni, da bo samo Hrvaška imela letos na ponudbo okoli 16.000 novih turističnih ležišč.

Za razvoj turizma so bili podvzeti tudi različni drugi ukrepi. Tako bo letos menda boljša povezanost otokov s kopnim. Med Malim Lošinjem in Cresom bodo vozili trije trajekti, enako med Brestovo in Porozino. Vsak trajekt bo dnevno opravil 5 voženj. Urejeno je bilo vprašanje udeleževanja športnih potapljačev, urejene so signalne naprave za jahte, medtem ko novi predpis omogoča svobodno menjavo posadk na tujih jahtah. Izboljšana je bila ponudba za navtični turizem v Izoli in Portorožu. V Sloveniji je bil močno razvit kmečki turizem (preurejenih je 500 kmetij), prav tako pa so bila precejšnja sredstva vložena tudi v razvoj svetovno znanih zdravilišč.

Hotelske cene so se letos povečale od 5 do 15 odstotkov, vendar je vplive inflacije izenačila revalorizacija tujih valut, tako da podražitev tujih turistov ne bodo dosti prizadele. Poleg tega bo tujim turistom za bone na voljo 20 odstotkov cenejši bencin.

Po vsem tem je pričakovati, da se bo Jugoslavija tudi letos uspešno uveljavila kot turistična dežela.

Dvojezična Koroška v ogledalu seminarja v Salzburgu

Pod naslovom „Dvojezična Koroška“ je Solidarnostni komite za pravice manjšin v Salzburgu v sodelovanju s Slovenskim znanstvenim inštitutom v Celovcu minulo soboto popoldne organiziral v Salzburgu poldnevni seminar, ki se ga je udeležilo okoli 30 interesentov.

Univerzitetni docent dr. Hanns Haas je predaval na temo „Germanizacija kot strukturalno nasilje“, univerzitetni asistent dr. Gero Fischer z Dunaja pa na temo „Lingvistika in jezikovni konflikt na Južnem Koroškem“.

Haas je rezultate svojega dosedanjega zgodovinskega raziskovanja strnil v zgoščen interpretativen referat, ki je že skoraj kompleksna teorija asimilacijskih procesov na Koroškem in njihovih gibal. Kot osnovo manjšinskega konflikta je imenoval dejstvo, da sta obe narodnosti na Koroškem že od nekdaj neenaki, neenaki zlasti glede pristopa do sredstev družbenega gospodarstva in razpolaganja s temi sredstvi. Na Koroškem so vse ključne pozicije družbenega življenja že od nekdaj v rokah nemških gospodarjev, nemške buržoazije, medtem ko so Slovenci izključeni od gospodarske moči. Nemški gospodarji pa so imeli in imajo seveda interes na tem, da to hierarhično razmerje ohranijo, kajti na Koroškem je bilo in je razpolaganje z dvojezičnim ozemljem, to „kolonijo“ pred lastnimi vratmi, bistveno za razvoj nemških gospodarjev. Pri tem so dominantni položaji v državnem upravnem aparatu bili vedno izrabljeni za to, da Slovence obdržijo v razmerju odvisnosti. Tako je državni aparat bil od nekdaj najpomembnejši instrument protislovenske politike. Preko tega aparata stalno deluje strukturalno nasilje, ki se samo v kriznih situacijah ali pa v zelo ugodnem položaju (kot med nacistično vladavino) spremeni v manifestno, agresivno nasilje, ki so njegov nosilec organizirane nemško-nacionalne sile. V tem sistemu germanizacija dobi vlogo instrumenta za zagotovitev gospodarstva. Kajti le če Slovenci ne znajo razviti svojega lastnega političnega gibanja, če so germanizirani, ni nevarnosti, da bi postavili pod vprašaj gospodarske pozicije nemških gospodarjev.

Tu je bila tudi stična točka z drugim referatom. Fischer je orisal odnos vladajočega jezikovstva do slovenščine na Koroškem oz. sploh vladajočih jezikov do podjarmljenih, koloniziranih, in v tem okviru povedal, da je lingvistika dolgo časa rabila temu, da negira druge jezike in s tem utemelji skupaj z drugimi faktorji premoč lastnega jezika in gospodarstva. Pri tem je omenil tri komponente, ki so udeležene pri uničenju jezika: ekonomsko-socialno komponento (kolonializem), juristično komponento in lingvistično komponento. Ustaviteljski proces uničenja jezika pa seveda predpostavlja upoštevanje vseh treh komponent, v prvi vrsti pa dejansko dekolonizacijo na vseh področjih družbenega življenja.

Innsbruck: Ni povpraševanja po Heimatdienstu

Razširjanje nemškega nacionalizma, pomešanega z militantnim antikomunizmom, ni več lahek posel. To izkušnjo je moral minuli petek narediti tudi heimatdienstovski glavar Feldner, ki ga je „Burschenschaft Brixia“ povabila v Innsbruck, da bi govoril na temo „Titokomunizem na pohodu“.

Čim se je zvedelo za to prireditev, so se združile demokratične organizacije, da bi nastopale proti poskusu, da bi nemško-nacionalno hujskanje prenesli tudi na tirolska tla. Tako VSSÖ kot Komunistična zveza in GRM, tako iranski študenti kot KPA in KSV ter južnotirolski visokošolci, tako antifašistični asistenti kot delovna skupnost za pravice Slovencev so se pridružili temu protestu.

Okoli 19. ure — prireditev je bila napovedana za 20. uro — se je pred univerzo zbralo okoli 150 ljudi. V predavalnici sami je bilo zbranih kakih 30 burschenschaftlerjev s svojim predavateljem, ki je iz previdnosti prišel že ob pol sedmih. Udeleženci protestne manifestacije so blokirali vhod v predavalnico in poslušali kratke informacije o zadnjih dejavnostih Heimatdiensta, o primeru Rebce in o združenju Brixia. V zboru so izražali svoje mnenje: „Fašisti ven, nič svobode govora za fašiste“, „Za pravice manjšin“ (v slovenščini!). Čeprav so si burschenschaftlerji s silo skušali izboriti vstop v dvorano, jim to ni uspelo in so nekaj ljudi vtiho tapili le skozi klet in preko lestve. Okoli devetih je Feldner pred 30 poslušalci in nekaj protifašisti, ki so tudi v dvorani izražali svoj protest, začel s svojim „titokomunističnim pohodom“, nakar so protestno manifestacijo organizirano končali.

Pred tem pa so sprejeli resolucijo, ki jo bodo destavili rektorju, v kateri od rektorja in univerzitetnega direktorja ter pristojnega ministrstva zahtevajo, da v bodoče ne dovolijo šovinističnih protimanjšinskih in nemško-nacionalnih prireditev. Od zvezne vlade pa zahtevajo prepoved in razpust nemško-nacionalnih in fašističnih organizacij Aktion Neue Rechte in NDP ter Heimatdiensta.

Naj omenimo še, da združenje raznih organizacij konec junija v Innsbrucku pripravila informacijsko prireditev o boju koroških Slovencev za svoje pravice.

Prikaz svetovne grafike

na mednarodnem bienalu v Ljubljani

Zadnji petek je bila v Moderni galeriji v Ljubljani svečana otvoritev letošnjega 13. mednarodnega grafičnega bienala, na katerem sodeluje 476 razstavilcev iz 58 držav, ki so skupno razstavili 1167 grafičnih listov. Dan pred otvoritvijo razstave, ki bo odprta vse do srede septembra, pa je svojo odločitev objavila tudi mednarodna žirija, ki je med sodelujoče umetnike razdelila vrsto nagrad in priznanj. Veliko častno nagrado letošnje prireditve je prejel ameriški umetnik Robert Rauschenberg, veliko premijo izvršnega sveta SR Slovenije je žirija prisodila češkoslovaški umetnici Adrieni Šimotovi; poleg tega so bile podeljene še premije, odkupne nagrade mednarodne žirije ter odkupne posebne žirije.

Predsednik ljubljanske mestne skupščine Marjan Rožič je v slavnostnem govoru crnil plemenito poslanstvo, ki ga pri spoznavanju in razumevanju med narodi izpolnjuje tudi grafični bienale. Odprl je bil vedno vsem deželam, pa naj bodo te v svetu že priznane grafične „velesile“, ali pa šele „začetnice“ v grafičnem mediju. Jugoslovanski oddelek pa že vsa leta bienala kaže bogastvo jugoslovanske likovne tvornosti in tako svetu na izviran način govori o samoupravnih socialističnih ureditvi, ki to mnogovrstnost omogoča in nenehno spodbuja. „Take manifestacije in srečanja naj povezujejo vse ustvarjalce na področju kulture, da s svojimi deli še več prispevajo k miru v svetu in snujejo pota socializma, ki danes že postaja svetovni proces in tudi kulturi odpira nove in široke vidike razvoja,“ je naglasil župan Rožič.

Mednarodni grafični bienale tudi letos poizkuša prikazati vse poglobitve silnice in smeri razvoja te likovne zvrsti v svetu. Ohranil je pluralizem tendenc in stilov, tudi znotraj udeležencev posameznih držav; pa tudi sama postavitve razstave omogoča ta razvidna ločevanja. Tako kot že večina prejšnjih, je tudi letošnji bienale vzbudil izredno veliko zanimanje v svetovnih grafičnih krogih — med grafiki, ki

ostajajo od prireditve do prireditve zvesti sodelavci, pa tudi med množico mladih ustvarjalcev. To se najbolj prepičljivo odraža v številu umetnikov, ki so se prijavili: na vabilo organizatorja se je odzvalo kar 254 grafikov, 483 likovnih umetnikov je poslalo svoja dela na objavljeni konkurz, končno pa je prišlo še 105 grafikov po izboru svo-

jih držav. Tako je morala strokovna žirija opraviti težavno delo, da je izbrala ustrezno število umetnikov oziroma grafičnih listov, ki so bili potem uvrščeni v razstavo.

Med sodelujočimi državami je razumljivo najmočnejše zastopana Jugoslavija kot gostiteljica. Njena udeležba obsega 51 grafikov, in to od najstarejših, med katerimi je poseben oddelek posvečen nestorju slovenskih grafikov in letošnjemu jubileju Božidarju Jakcu, pa do najmlajših, ki letos prvič razstavljajo na tako ugledni razstavi.

V prihodnjih tednih in mesecih bo Moderna galerija v Ljubljani spet središče svetovne grafične umetnosti ter bo privlačevala številne obiskovalce 13. mednarodnega grafičnega bienala.

Stalno slovensko gledališče v Trstu uspešno zaključilo sezono

S predstavo komedije Mihaila Bulgakova „Ivan Vasiljevič“ je Stalno slovensko gledališče (SSG) v Trstu zaključilo 31. maja svojo letošnjo sezono. Ob tej priložnosti je ravnatelj gledališča Miroslav Košuta spregovoril tudi o delovanju in stanju gledališča v zadnji sezoni. Sezono je ocenil kot razmeroma dobro, v celoti je Stalno slovensko gledališče pripravilo 237 predstav, od tega 216 lastnih, katere si je ogledalo okoli 57.000 ljudi. Uprizorjena so bila razen enega vsa dela, ki jih je predvideval repertoar, dodatno pa še priredba Andersenove „Snežne kraljice“, ki je pri otrocih žela zelo velik uspeh.

Ravnatelj gledališča je dodal, da bo v prihodnje treba planirati v glavnem manj zahtevne predstave, ki bi gledališkemu ansamblu omogočale uspešnejšo razširitev svojega delovanja, ker bi brez posebnih težav

lahko nastopal po različnih krajih izven Trsta.

Kot glavna dva problema je direktor Miroslav Košuta navedel pomanjkanje mladih igralskih sil in finančno stanje gledališča. Sicer je v okviru dramske šole bilo dosedaj vpisanih 53 gojencev in nekateri zelo dobro obetajo, vendar bo nanje treba čakati še dalj časa. Gledališče pa bi potrebovalo takoj nove in mlade igralce. Omenil pa je tudi težko finančno situacijo, ki se kljub priznanju kot ustanova z javno upravo ni spremenila. Finančna stiska obstaja naprej, ker še vedno ni sklenjen zakon o gledališki dejavnosti, vrhu tega pa so se zadnje čase prispevki države še znižali.

Stalno slovensko gledališče je izrednega pomena za narodnostno življenje, posebno še ker ima močno razvejano dejavnost po vaseh na Tržaškem in Goriškem. Svojo veljavo pa dobi seveda tudi zaradi svojih predstav med šolobobezno mladino in otroci, ki obiskujejo otroške vrtce.

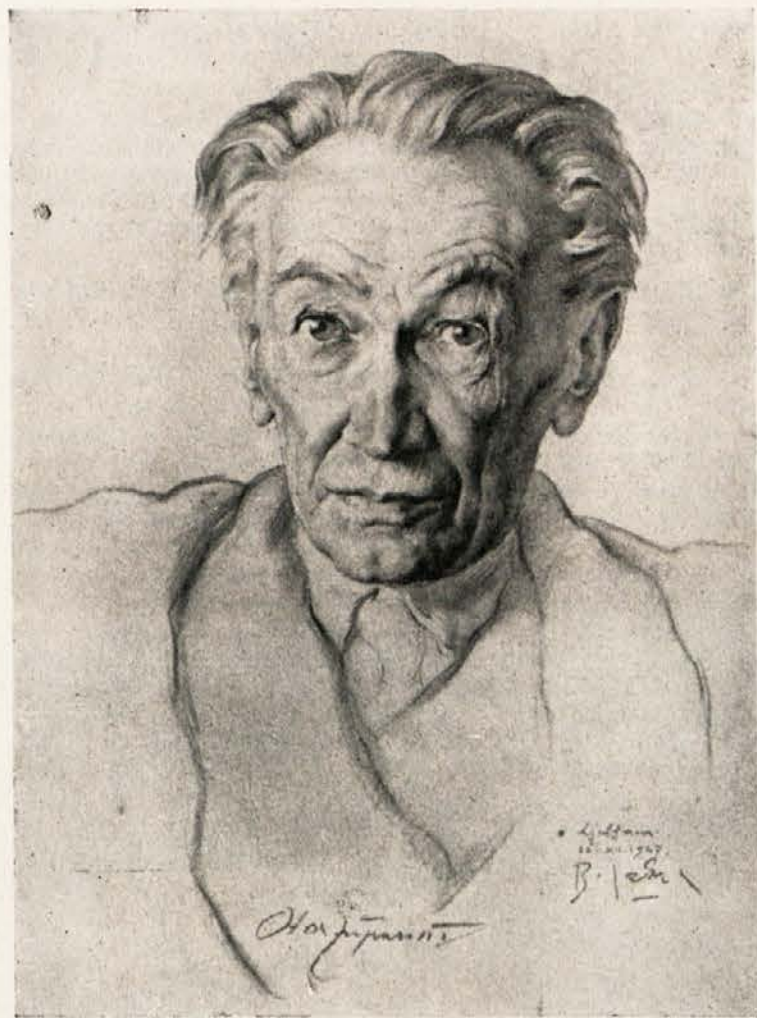
Med drugim so v sezoni 1978/79 igrali Krležovo „Leda“, s katero so se spomnili 85-letnice življenja Miroslava Krleže, enega izmed največjih osebnosti sodobne jugoslovanske književnosti. Tudi z Goldonijevim „Nergačem“ so želi pri gledalcih veliko uspeha. Kakor Krleževa „Leda“, je „Nergač“ doživel 30 ponovitev, pri vsaki od obeh uprizoritev pa je bilo nad 7.000 obiskovalcev. Glede tega, da bi SSG z Goldonijevim „Nergačem“ gostovalo letos jeseni med koroškimi Slovenci, pa tečejo pogovori. Tudi predstavo „Mati Korajža in njegovi otroci“ so imeli dober uspeh; Režiser je v to Brechtovo delo vnesel nekaj novosti in kritično posegel v vojne razmere današnjega časa. Izredno navdušenje je sprožila gledališka uprizoritev komedije M. Bulgakova „I. Vasiljevič“, ki je bila tudi pri kritiki deležna velikega priznanja. Pri mladinskih predstavah je Stalno slovensko gledališče ubralo novo pot, saj je pri prireditvah v osnovnih šolah in otroških vrtcih vključilo v predstave neposredno tudi otroke, npr. pri uprizoritvi Andersenove „Snežne kraljice“. V okviru gledališča pa je bilo organiziranih tudi še 40 nastopov znanega mojstra pantomime Andresa Valdesa.

Obisk v Prekmurju

V eni zadnjih števil našega lista smo poročali o tiskovni konferenci, ki so jo priredili ob 20-letnici dvojezične šole v Prekmurju. Med drugim smo zapisali, da so si dvojezično šolo v Lendavi ogledale tudi številne tuje delegacije, le uradne avstrijske ali koroške ni bilo med njimi.

Na željo v tej zvezi navajamo, da je leta 1972 (še pred zloglasnim „tafelsturmom“) delegacija koroškega deželnega šolskega sveta pod vodstvom takratnega predsednika Guttenbrunnerja na povabilo takratnega republiškega sekretarja za šolstvo SR Slovenije Bračiča obiskala Prekmurje in si ob tej priložnosti ogledala tudi tamkajšnje dvojezično šolstvo.

Pred 30 leti je umrl pesnik Oton Župančič

V
P
R
A
Š
A
N
J
A

Kdo si, ki rad bi kupil narod moj?
S čim si prišel za duše barantat?
O siromake, da vidiš naš zaklad,
razdril bi šotor, zbežal še nocoj.

Kdo si, ki vobil rad bi narod moj?
Si na skrivaj si kdaj izprašal vest?
Si našel, da do zadnjega si zvest?
Če nisi, skleni roke nad seboj.

In ti, ki rad bi pel nam: Narod moj —
si že izmeril njega globokost?
Občutil pevcev davnih dni modrost?
Prepleheke nam, piščalkar, spev je tvoj. —

Veš, kaj je dolgih, težkih tisoč let?
Veš, kaj izsanjal v njih je kralj Matjaž?
Moj narod moder je kot kralj Matjaž,
moj narod star je težkih tisoč let!

Oton Župančič

Praznik slovenskega petja

V Šentvidu pri Sliči že potekajo priprave za letošnji jubilejni deseti tabor slovenskih pevskih zborov, ki bo 23. in 24. junija. Na tej doslej največji pevski prireditvi v Jugoslaviji bo sodelovalo okoli 5800 pevk in pevcev. Kajti za nastop se je prijavilo 190 pevskih zborov, od tega 9 iz zamejstva. Spremlja jo pa jih bo sedem pihalnih orkestrov in 160 folkloristov.

Letošnji jubilejni tabor slovenskih pevskih zborov bo posvečen šestdesetletnici KPJ oziroma ZKJ ter spominu letos umrlega revolucionarja misleca in državnikarja Edvarda Kardelja, ki je bil tudi med pokrovitelji pevskih manifestacij v Šentvidu pri Sliči.

Na dosedanjih taborih je vsak zbor posebej zapel po nekaj pesmi, letos pa bodo s samostojnimi pesmimi nastopili samo zamejski zbori, in sicer v soboto zvečer na posebnem koncertu. Našo koroško slovensko pesem bo na tej prireditvi zastopal mešani pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva „Srce“ iz Dobrle vasi, ki bo na koncertu zamejskih pevskih zborov sodeloval pod vodstvom svojega pevačevke Albina Krajncarja. Po koncertu zamejskih zborov bo ognjemet oz. vasovanje pri dveh kresovih, kjer bodo poleg zamejcev sodelovali tudi domači pevci in godbeniki.

Posebno veličasten pa bo seveda spored v nedeljo 24. junija. Dopoldne bo najprej še generalna vaja, kateri bo sledila povorka, dolga poltretji kilometer, v kateri bo sodelovalo skoraj sedem tisoč

ljudi — pevcev, godbenikov in folkloristov. Ob dvanajstih pa se bo začela zaključna prireditev, pri kateri bodo združeni pevski zbori zapeli enajst pesmi, vsako pod vodstvom drugega dirigenta. Med drugimi bodo izvajali tudi pesem „Po zdravljem praznični dan“, ki jo je posebej za to prireditev napisal Radovan Gobec, umetniški vodja šentviškega tabora.

Ob „rabu“ šentviškega pevskega tabora bo tudi posvetovanje pevavodij, ki ga bodo v soboto zvečer priredili s pomočjo Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije.

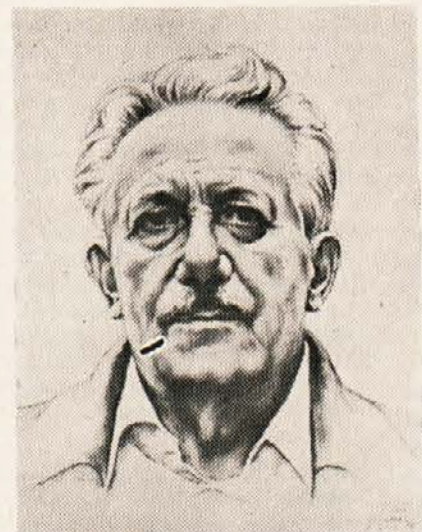
Radovan Gobec prejel visoko odlikovanje

Kakor smo poročali tudi v našem listu, je znani slovenski skladatelj dirigent in glasbeni pedagog prof. Radovan Gobec pred kratkim obhajal svojo sedemdesetletnico. Ob tej priložnosti ga je jugoslovanski predsednik Josip Broz Tito odlikoval z redom bratstva in enotnosti z zlatim vencem. Visoko odlikovanje je prejel za posebne zasluge pri poglobljanju bratstva in enotnosti med narodi in narodnostmi Jugoslavije ter za zasluge pri razvijanju politične in moralne enotnosti narodov. Odlikovanje mu je izročil podpredsednik republiškega odbora Zveze združenih borcev NOB in član predsedstva SR Slovenije Stane Markič na jubilejnim koncertu Partizanskega pevskega zbora, ki je bil prejšnji teden v Ljubljani.

Prof. Radovanu Gobcu k visokemu odlikovanju iskreno čestitamo tudi koroški Slovenci!

AULA SLOVENICA

CELOVEC, PAULITSCHGASSE 5—7

Edvard Kardelj

Vljudno vas vabimo na razstavo

PORTRETI
KULTURNIH DELAVCEV

akademika prof.
Božidarja Jakca
ob 80-letnici umetnika

Razstava bo odprta do
22. junija 1979
od ponedeljka do petka
od 13. do 17. ure.

Prisrčno vabljeni!

8. srečanje slovenskih planincev v Podnu

V nedeljo je bila dražestna dolina Poden nad Slovenjimi Plajberkom prizorišče uspešnega srečanja slovenskih planincev iz zamejstva in matične dežele Slovenije. To srečanje, ki ga je pripravilo Slovensko planinsko društvo Celovec pri Podnarju v Podnu, je bilo že osmo po vrsti. Organizatorji teh srečanj so slovenska planinska društva Trst, Gorica, Cedad, Celovec in Jesenice.

Skoro tisočglavo množico planincev je pozdravil predsednik nadzornega odbora inž. Danilo Kupper in želel dobrodošlico. S posebnim veseljem je med navzočimi pozdravil predstavnike planinskih organizacij iz zamejstva in matične dežele Slovenije, predstavnika domače občine, mestnega svetnika

zbrane planince pozdravil predsednik Malle Janko in izrazil veselje, da so si planinci za srečanje izbrali prav ta lepi košček zemlje pod skalovito Vrtačo.

Medtem ko so predstavniki zamejskih planinskih društev iz Italije poudarjali kovanje prijateljstva oziroma tesnejše sodelovanje med slo-

pravo, tako da veliko ljudi ni moglo slediti izvajanjem kulturnih skupin, je bogati in pestri kulturni program navdušil vse do zadnjega. K domačnosti in prijetnemu počutju planincev je gotovo tudi doprineslo prijetno in slikovito okolje Podnarjeve kmetije v Podnu s prečudovitim pogledom na navpično osteljenje Vrtače.

Za prijetno in sproščeno počutje je sprva poskrbela pihalna godba jeseniških železarjev pod vodstvom Ivana Lipica. Planinci iz Trsta so prispevali naslop Mladinskega pevskega zbora Glasbene matice iz Trsta. Mladi pevci s pevovodjo Stojanom Kuretom, so presenetili z izredno kakovostnim nastopom. Odličen je bil nastop tamburaškega zbora iz Bohinjske Bistrice pod vodstvom Egona Miheliča, ki je žel buren aplavz. Na programu so bile tudi recitacije, ki so jih izvajali recitatorji vseh treh dežel — Jožica Smet (SPD Gorica), Marjan Srienc (SPD Celovec), Remškar Danilo (PD Ajdovščina) in neka tovarišica iz Trsta. Iz grl moškega okteta iz Žirovnice pod vodstvom Marjana Jemca je zadonela planinska pesem. Domačinka iz Slovenjega Plajberka Danica Čertov pa je ob spremljavi kitare zapela dve pesmi, od katerih je posebna navdušila socialno kritična — Delavska. Kot po navadi je Obirski ženski oktet pod vodstvom Valentina Polanška spet zadivil publiko. Ubrana melodioznost obirskih pevk in posrečeno povezovalno besedilo Polanška sta navzoče planince silno navdušila, kar so izrazili v navdušenem aplavzu.

Po kulturnem sporedu so za ples zaigrali Jeseničani in Rožanski kvintet (Šempetrski fantje), tako da je ob poskočnih polkah in valčkih vzdušje prekipelo v veselju in zadovoljstvu.

Naj še povemo, da je odgovorno in pomembno funkcijo povezave med posameznimi točkami programa suvereno opravil kulturnik in planinec Marjan Srienc, kateremu se tem potom v imenu organizatorja srečanja iskreno zahvaljujemo za vso prizadevanost v korist svoje domače planinske organizacije in srečanja sploh.

Kot vsa druga srečanja, tako je tudi tokratno izzvenelo v prijetnem tovariškem vzdušju, polnem medsebojnega razumevanja. Prihodnje 9. srečanje bo v Italiji, organizator pa bo Slovensko planinsko društvo Gorica.

Eden izmed prizorov bogatega kulturnega sporeda s srečanja v Podnu — tamburaški zbor iz Bohinjske Bistrice

referenta za kulturo in šport Franza Schleicherja, predstavnike ostalih slovenskih narodnih organizacij na Koroškem ter vse sodelujoče pri sporedu. V svojem govoru je med drugim glede obmejnih oz. zamejskih srečanj menil: „Ali je dandanes sploh še sodobno govoriti o mejah. Seveda obstajajo, in na žalost ne samo med državami ampak tudi še med ljudmi — sosedi — na eni in isti zemlji. Še je ponekod živa posebejna nestrpnost! Mi pa mej ne potrebujemo, ne enih ne drugih. Iskreno želimo, da bi se včerajšniki končno zbudili in uvideli, da vsi skupaj živimo v sodobnem času. Če uradni krogi Furlanije, Koroške in Slovenije hvalevredno snujejo območje Alpe-Adria v interesu gospodarstva in turizma v tem delu Evrope, zakaj potem za nas ne bi veljalo nekoliko spremeni- neno besedilo znane borben pesmi — Kje so meje pregrade za planinske brigade? ne, za nas ni pregrad ne meje! V hribih, dolinah na vrhah in planinah si bratsko sezimo v roke!“

V imenu domačega Slovenskega prosvetnega društva „Vrtača“ je

venskimi planinci zlasti pa med zamejskimi, ki imajo podobno usodo — boj za ohranitev osnovnih narodnih pravic; je predsednik meddruštvenega odbora gorenjskih planincev Janez Košnik prav tako izrazil tesno povezanost z zamejskimi planinci, ki so iste krvi, govori- jo isti materin jezik in so vsi velika družina sicer malega naroda. V zvezi z uspehi v alpinistični dejavnosti je dejal, da so Slovenci letos še posebno srečni in ponosni, da so njihovi fantje dosegli to, kar do sedaj še ni nihče pred njimi — preplezali so grebene, vrhove in stene „zapadnega grebena Mont Everest in na vrhu strehe sveta razvili jugoslovansko zastavo“. V imenu Planinske zveze Slovenije je 8. srečanje slovenskih planincev treh dežel v Podnu pozdravil predstavnik PZS Mirko Felih in pri tem ugotovil, da so ta srečanja tudi prispevek k splošnemu medsebojnemu razumevanju med planinci sploh.

Posebnost srečanja je bil kulturni program, ki so ga pripravili kulturniki omenjenih treh dežel. Čeprav je ploha pokvarila ojačevalno na-

5 let MPZ „Rož“ v Šentjakobu

Mešani pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva „Rož“ v Šentjakobu v Rožu obhaja letos 5-letnico obstoja. To je sicer še zelo kratka doba, vendar se je zbor v tem času razvil v močnejši in izredno sposobni zbor, katerega pesmi so odmevale tudi že v inozemstvu in navduševale tamkajšnje prebivalstvo.

To petletnico obstoja svojega pevskega zbora so šentjakobski pevci slovesno proslavili v obliki koncerta z naslovom „Pesmi narodov“. Kot že ime pove so poleg slovenskih pesmi zapeli tudi pesmi drugih narodov in narodnosti — nemško, poljsko, rusko, makedonsko iz Bolgarije, lužiško-srbsko, črnsko idr. Denar iz prostovoljnih prispevkov je zbor daroval žrtvam potresa v Črni gori, tako da je imel binlistni koncert tudi karitativni namen.

Številno publiko zbrano v Šentjakobski farni dvorani je pozdravil novi predsednik društva Franci Janežič in želel vsem prijeten potek prireditve. Povezovalce skozi program je bil Toni Sticker, ki je v okviru te funkcije crisal zgodovino nastanka

in udeleževanja mešanega pevskega zbora „Rož“, ki ga vodi nadvse priljubljeni in zaslužni pevovodja Lajko Milisavljevič. On ni samo odlični pevovodja, marveč tudi vztrajen zbiralec narodnega blaga. No in tako je tudi prišlo do dveh koncertov, ki sta se močno zarisala v pevskem izživljanju južne Koroške — „Rožanska ljudska pesem“ in „Vascit pr Zile“. Tretji višek mešanega pevskega zbora pa je bil že omenjeni binlistni koncert „pesmi narodov“, ki je še posebno vžgal in žel tudi temu primeren navdušen aplavz. Tokrat so zapeli kar štiri pesmi, ki so bile v Avstriji prvič na odru. Z velikimi koraki in v zelo kratkem času so se šentjakobski pevci pod vodstvom Milisavljeviča podali med zборе, ki že nekaj pomenijo na slovenskem nase- litemen prostoru. Če pomislimo, da so pred petimi leti začeli s 13 pevci, danes pa zbor šteje že petdeset pevk in pevcev, potem lahko z zadovoljstvom ugotavljamo, da je ta velika pevka družina izredno napredovala in da kljub uspehom k sreči ne po- čiva na lovorikah slave — rasprotno sedaj pripravljajo pevci nov stilni

koncert, katerega spored se bo bavil tudi z umetnimi pesmimi, torej kar pomeni stalen vzpon v izživljanju zborovske pesmi.

Naj še omenimo, da je na binlistnem koncertu v okviru pesmi narodov še prav posebno vžgala pesem Lužiških Srbov. Solistični del ome- njene pesmi je suvereno opravil, to se pravi čudovito zapel Kravcarjev Karli iz Šentpetra, ki je znan po tem, da je vsestransko usmerjen človek, saj ga poznamo kot odličnega igralca — Serajnikov Mirko v Miklovi Zali — in pa tudi kot odličnega smučarja.

Vse pesmi, ki so bile na sporedu, so bile odlično podane in so izredno vžgale pri publiku. Zato bi bilo dejansko škoda, da bi ostalo samo pri tem koncertu. S tem hočemo povedati, da naj se naša prosvetna društva širom južne Koroške poslu- žijo te možnosti, da povabijo šentja- kobčane na gestovanja. Le-ti se bo- do prav gotovo radi odzvali pova- bilu in ponesli svojo lepo pesem še med druge, po naši pesmi želje pre- bivalce.

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“ vabi na

večer jugoslovanske pesmi in folklora

v soboto 23. junija 1979 ob 20. uri v kulturnem domu na Radišah.

Gostuje: pevski zbor in folklora KUD „Anka Ošpuh“ iz Ljubljane pri Varaždinu

Ljubitelji lepe pesmi posebno pa temperamentnih in ritmičnih plesov prisrčno vabljeni!

Kotmara vas — Slovo od Gvažarjeve mame

Pred dnevi nas je pretresla žalostna vest, da je v celovski bolnišnici v 64. letu starosti nepričakovano umrla Neža Valentin (Waschnig) pd. Gvažarjeva mama iz Čahorč. V soboto smo jo spremljali ob veliki udeležbi pogrebcev na njeni zadnji poti na kotmirško pokopališče, kjer je našla svoje poslednje počivališče.

Leta 1962 je umrl njen prvi mož, ki smo ga poznali kot motor narodnega dela v Kotmari vasi. Pri tem ga je zvesto podpirala in mu stala ob strani njegova žena. Zaradi zvestobe do svoje narodne skupnosti in materinega jezika sta morala, kakor na stotine še drugih koroških slovenskih družin v času Hitlerjeve strahovlade, zapustiti z otroci svojo rodno ljubljeno zemljo in iti v taborišče. Izseljeni so bili v taborišče Hagenbüchach, Eichstätt in Hesselberg. Kljub trpljenju pa Gvažarjeva mama ni zgubila upanja, da bo še videla svoj domači kraj. Njeno upanje se je uresničilo. Družina se je srečno vrnila na svoj dragi vendar opustošeni dom, ki pa so ga kmalu spet spravili na nogo.

V zakonu se ji je rodilo sedem otrok. Najstarejši sin se je pri vojakih smrtno ponesrečil, kar je bil velik udarec za družino. Kot že omenjeno je Gvažarjeva mama nepričakovano umrla. V bolnišnico je šla na pregled, tam pa se ji je zdravstveno stanje nenadoma poslabšalo in ni ga bilo le- ka, da bi jo mogli rešiti.

Ogromna množica ljudi, ki je obrobila odprti grob Gvažarjeve mame, je prepričljiv dokaz, kako priljubljena in spoštovana je bila pri vseh, ki so jo poznali. Pogreba se je udeležilo tudi mnogo njenih sotrp- nov, s katerimi je bila skupno izse- ljena. Ob odprtem grobu se je od po- kojne poslovil predsednik Zveze slo- venskih izseljencev Lovro Kramer. Med številnimi vencii na grobu je bil

kot po navadi tudi venec Zveze slo- venskih izseljencev.

Pogrebni obred je opravil domači župnik Mihor. Od pokojne so se s slovensko pesmijo poslovili tudi do- mači pevci.

Pokojno Gvažarjevo mamo bomo ohranili v častnem spominu, otrokom in sorodnikom ob težki izgubi izre- kamo naše globoko sožalje.

Mak Jože
PETDESETLETNIK

Zveza koroških partizanov izre- ka iskrene čestitke tovarišu Jožetu Maku iz Sele-Kota pri Borovljah za 50. življenjski jubilej, ki ga je praznoval v ponedeljek 11. junija tega leta.

LETOVANJE NA MORJU

Od 2. do 16. avgusta 1979 v Novi Baški na otoku Krku. Prijave na Slovensko prosvet- no društvo „Edinost“ v Pli- berku.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku vabi v okviru mednarodnega leta otroka in 70-letnice SPD „Edi- nosti“ na

KONCERT mladinskega pevskega zbora RTV Ljubljana

v soboto 23. junija 1979 ob 20. uri v dvorani Schwarzl v Pliberku.

Prisrčno vabljeni!

Janez Weiß - 70-letnik

Včeraj je krojaški mojster v pokoju Janez Weiß v krogu svoje družine in prijateljev obhajal svoj 70. življenjski jubilej. Kljub letom je naš jubilar poln življenjske volje in podjetnosti, tako da mu nikdar ne bi prisodili, da si je na ramo naložil že 8 križ.

Vse njegovo življenje je eno samo prizadevanje za ohranitev našega ljudstva. Tako je bilo to pred zadnjo vojno, saj je bilo njegovo udeležvo- vanje tesno povezano s kulturnim in gospodarskim življenjem naše narod- ne skupnosti. V najtežjem času zgo- dovine koroških Slovencev, v naci- stičnem času, je bil z družino iz- postavljen raznim šikanam in kljub temu je tudi v tem krutem času ostal zvest svojemu teptanemu ljudstvu ter z vzemi močmi pomagal partizan- skim borcev (sodeloval z Verdnikom- Tomažem, poznejšim narodnim hero- jem), ki so se borili proti nečloveške- mu nacizmu za osvoboditev naše do- movine in človeštva izpod fašistič- nega jarma. Za to dejavnost je pred leti prejel zlato odličje Osvobodilne fronte.

Po osvoboditvi se je Janez takoj vključil v delo za obnovo naših kul- turnih in gospodarskih organizacij. Vestno je opravljal in še danes opravi- lja vrsto funkcij — dolga leta je bil predsednik nadzornega odbora Slo- venske prosvetne zveze in za dejav- nost na kulturnem področju od nje prejel Drabosnjakovo priznanje. Bil

je tudi dolgoletni predsednik Sloven- skega prosvetnega društva „Biserni- ca“ v Celovcu, danes pa je predse- dnik šentjanske posojilnice in član glavnega odbora Zveze koroških par- tizanov.

O njegovi „zasebni“ življenjski poti vemo, da je bil odličen krojaški mojster. Rodil se je v Psinji vasi kot sin tovarniškega delavca. Oče se je zelo trudil, da bi svojemu nadarje- nemu sinu omogočil študij, toda ta- kratne razmere so prekrizale očeto- ve račune. Tako se je moral Janez zadovoljiti s tem, da se je žel učiti krojaške obrti, kjer je s pridnostjo in podjetnostjo prišel do lastnega doma tako v Šentjanžu kakor pozneje tu- di v Celovcu, kjer uživa zasluženi pokoj. Pojem pokoj je pri Janezu gotovo samo floskula, kajti on je še vedno delaven in požrtvovalen in poln načrtov. Tako že nekaj let v okviru Zveze koroških partizanov organizira izlete — na Poljsko, v Ju- goslavijo, letos na Madžarsko. Tudi na tem področju ga poznamo kot od- ličnega organizatorja in vodiča, tako da so izleti, ki jih organizira Janez, odlično pripravljeni in zato tudi pol- ni užitkov.

Janezu Weißu ob njegovi 70-letni- ci iskreno čestitamo vsi, ki ga pozna- mo in spoštujemo ter mu želimo še mnogo zdravih in srečnih let ter mno- go užitka tako na zasebnih kakor tu- di na organiziranih izletih.

ŠENTPRIMOŽ:

Delovni kolektiv METALKA prevzel pokroviteljstvo nad otroškim vrtcem

Od besed k dejanjem je čestokrat dolga pot. V Šentprimozu temu ni tako. Tam so se skupno s Slovenskim šolskim društvom dogovorili, da v Šentprimozu postavijo dvojezični otroški vrtec. Še ni leto od tega, odkar so tam zasadili lopate — in zdaj že več kot dva meseca petinrideset otrok iz območja škocijske občine hodi v varstvo te ustanove.

Otvoritev te pomembne ustanove ni imela velik odmev le med našimi rojaki na Koroškem, marveč tudi v matični Sloveniji. Posebno se je za otroški vrtec v Šentprimozu zanimala delovna organizacija Metalke in Ljubljani, ki je izrazila pripravljenost za to ustanovo prevzeti pokroviteljstvo.

Minulo nedeljo je bilo tako daleč: v okviru lepe kulturne prireditve, ki je bila v gostišču pri Uranu v Veselah. Tam sta pevka zbor SPD „Vinko Poljanec“ in SPD „Danica“ ter predsednik Slovenskega šolskega društva dipl. inž. Franci Einspieler pevskega zboru Metalke ter vodstvu tega delovnega kolektiva izrazili dobrodošlico. Prva dva s pesmijo, predsednik Slovenskega šolskega društva pa je v imenu prirediteljev spregovoril besedo pozdrava, posebno generalnemu direktorju DO Metalke Jožetu Štruklju, predstavnikoma jugoslovanske gospodarske zbornice v Celovcu, Venu Daljaku ter Ljubljanske Banke, tovarišu Horjaku in nena-

zadnje tudi predstavnikom slovenskih narodnih organizacij na Koroškem. Tovariš Einspieler je goste in številno občinstvo seznanil o potrebi te ustanove, saj je vrtec kratko po otvoritvi postal premajhen in nadalje delal:

„V dvojezičnem vrtcu složno, neovirano ter brez predsodkov dorašča nova generacija naslednikov slovensko in nemško govorečih staršev, oblikovalcev jutrišnjega sveta, ki bo uspeval le, če se bo razvijal v miru, slogi, medsebojnem razumevanju in medsebojnem spoštovanju. Današnji svečani trenutek je korak naprej v uveljavljanju in izvajanju plemenitih in humanih nalog otroškega vrtca v Šentprimozu. Vrtec z današnjim dnevom dobiva pokrovitelja, ki bo odslej naprej skupaj s krajevnimi dejavniki in s Slovenskim šolskim društvom prevzel očetovsko skrb za moralne in materialne osnove ter kvalitete vrtca.“

Ob tej priložnosti sta predsednik SSD Franci Einspieler in upravni

vrtca Simona Pörsch predstavniku Metalke izročila slikovni album o vrtcu ter simboličen ključ. Za lep sprejem in darilo se je v imenu gostov zahvalil inž. Dušan Zalokar, ki je med drugim dejal, da ključ ni le simboličen, ampak tudi težak kot je težka obveza ki jo je za vrtec prevzela DO Metalke, vendar pa bodo dana obljuba tudi izpolnili.

Pod vodstvom Mitje Gobca je kulturni spored izvajal mladi pevski zbor Metalke, ki je pri občinstvu našel navdušen sprejem posebno z borbenimi pesmimi, katere je dovršeno zapel. Kulturnemu sporedu je sledil še družabni del v katerem so za veselo melodije poskrbeli Fantje iz Roža.

S sobotno prireditvijo v Veselah je bil gotovo postavljen nov mejnik bratskih odnosov koroških Slovencev s Slovenci v matični domovini oziroma med krajevnimi dejavniki — Slovenskim šolskim društvom in Delovno organizacijo METALKA v Ljubljani.

ŽELEZNA KAPLA:

Vesel dogodek

Pred nedavnim sta se v Železni Kapli poročila Jože Blaž iz Lepene in Dragica Kuhar iz Železne Kaple (hčerka predsednika SPD „Zarja“ Petra Kuharja), dva mlada in aktivna poročila domačega prosvetnega društva. Jože Blaž, ki študira na celovski univerzi, je tudi aktiven mladinski funkcionar — predsednik Krajevnega združenja Zveze slovenske mladine in kljub mladosti že znan besedni ustvarjalec. Nevesta oziroma žena pa je dipl. asistentka za tehnično medicino v celovski deželni bolnišnici.

Poroko sta obhajala v domači farni cerkvi, poročno slavlje pa je bilo v hotelu „Obir“, kjer se je poleg številnih svaatov veselega dogodka udeležil celovski kolektiv Zveze slovenskih organizacij s predsednikom dr. Francijem Zwiterjem in tajnikom dipl. inž. Feliksom Wieserjem na čelu. Ob tej priložnosti so mladima poročenca izročili tudi poročni dar.

Mlademu paru želimo v njunem zakonu mnogo sreče in zadovoljstva in da bi še naprej bila tako prizadevna za naš narodov blagor kot sta bila do sedaj.

Sprejem maturantov na sedežu ZSO v Celovcu

V torek popoldne je Zveza slovenskih organizacij na Koroškem letošnjim maturantom Zvezne gimnazije za Slovence priredila v svojih prostorih v Celovcu sprejem, katerega so se poleg maturantov in predstavnikov ZSO udeležili tudi zastopniki tiska in televizije.

V imenu Zveze slovenskih organizacij je skoraj polnoštevilno zbrane maturante pozdravil in jim čestital k opravljeni maturi predsednik dr. Franci Zwiter. V kratkem nagovoru jim je želel na njihovi nadaljnji življenjski poti vse tisto, kar so si želeli. Ponudil pa jim je tudi pomoč s strani organizacije ter izrazil željo, da bi bili, kakor se to lepo reče — cvet naroda, in to v tem pomenu besede, da bi z vsem bitjem služili interesom svoje narodne skupnosti.

V okviru sprejema je Zveza slovenskih organizacij obdarila dijake s knjigami in poskrbela za jedajo in pijačo.

Na koncu sprejema so maturanti izrekli iskreno zahvalo za pozornost, ki so je bili deležni in obljubili, da bodo tudi v bodoče v tesnih stikih s svojim ljudstvom.

Sedaj pa še k izidu mature na slovenski gimnaziji:

V 8. a razredu je nastopilo 17 dijakov in dijakinj, maturo pa jih je zdelalo 14. Z odličnim uspehom sta maturirala Domej Maks in Wolkounig Terezija, z dobrim uspehom pa Ferk Janko in Hribnik Majda. Medtem ko je bil en učenec zavrnjen iz angleščine na jesenski rok, morata deloma ponavljati en dijak in ena dijakinja najprej še pismeno maturo v jesenskem oziroma pomladanskem roku.

V 8. b razredu je nastopilo 20 dijakov in dijakinj, zdelalo pa jih je 19. Z odličnim uspehom so naredili maturo Breznik Miran, Gasser Milica, Haderlap Maja, Klinar Melita, Sommeregger Veronika, Verdel Helena in Vrbinč Andreja. Z dobrim uspehom so naredili maturo Einspieler Mira, Kelich Uršula, Velik Marijan in Verdel Irena. En dijak je bil zavrnjen iz nemščine na jesenski rok.

Razrednik 8. a razreda je bil prof. Joško Kovačič, 8. b razreda pa prof. Štefan Močilnik. Maturitetni komisiji je predsedoval strokovni nadzornik dvorni svetnik dr. Valentin Inzko.

Vsem, ki so uspešno zaključili srednjo šolo, iskreno čestitamo z najboljšimi željami za nadaljnji študij oz. poklicno življenje!

4. redni občni zbor SPD „Obir“ na Obirskem

Pri letošnjem 4. rednem občnem zboru našega domačega društva SPD „Obir“ 24. maja 1979 pri Kovaču na Obirskem smo z velikim zadovoljstvom ugotovili izredno visoko število udeležencev. To je dokaz, da se skupna društvena misel med člani vedno bolj krepi. Občni zbor sam po sebi ni bil le običajna formalnost, ampak je tudi nudil kulturni program. Prvič je nastopil novi mladinski mešani zbor, ki je svoj krsni dobro prestal. Kar vsakega pevca bi pravzaprav morali posebej pohvaliti, da se je opogumil. Zlasti se zategadelj, ker so naši mladinci že na raznih drugih področjih aktivni (v raznih sekcijah sosednega kapelskega društva „Zarja“, pri domačih športnikih ter Obirskem ženskem okletu). Začeta pot obeta lepo bodočnost! Mladina, kar tako naprej! Za otvoritev občnega zbora pa je zapel tudi otroški zborček tri pesmi. Oba zbora je vodil ravnatelj Valentin Polanšek, ki si še vedno zna odtrgati od itak pičlega časa kako urico za dodatno pevsko dejavnost pri vajah z novim mladinskim mešanim zborom.

Predsednik dr. Gusti Brumnik je ugodoma pozdravil častne goste: predsednika Slovenske prosvetne zveze Valentin Polanška, tajnika SPD „Zarja“ v Železni Kapli Mihija Travnika in trenerja SK „Triglav“ v Kranju Braneta Finžgarja. V žalni minuti smo se spom-

nili dveh društvenih članov, ki sta v minulem letu za vedno odšla od nas: Pepija Pavliča in Rokija Maloveršnika. Bila sta priljubljena domačina in narodno zavedna človeka.

Kot vsako leto doslej je tudi tokrat vodil občni zbor Valentin Polanšek. Sledila so sekcijška poročila. Vsa izvajanja so izpričevala pestro dejavnost, kar je navzoče občinstvo očividno jemalo na znanje z veliko pozornostjo.

Seveda je Obirski ženski oklet spel lahko poročal o svojem delovanju in napredovanju v zadnjih 12 mesecih. Naše pevke ne presegajo le krajevnega domačega okvira in širše Koroške, ampak ponesejo svojo pevsko navdušenje v daljni soseski kulturni svet. Med drugim so v minulem letu gostovale v Globasnici, Sekiri, Selah na Kotu; Trziču, Sentiernju na Dolenskem, Litiji, Gabrovki, Radovljici in Ljubljani, kjer so koncertirale zdaj že dvanaajstič, odkar ansambel obstaja. Posebno pa je treba naglasiti, da so začele aprila posneme pri tovarni gramofonskih plošč HELIDON v Ljubljani svojo drugo LP ploščo, ki bo od jeseni naprej v prodaji. Obirski ženski oklet pa je letos prvič nastopil tudi v avstrijski televiziji v okviru Koroških kulturnih dni.

Športna dejavnost se razvija naprej,

(Dalje na 8. strani)

Pozdrav z Himalaje

SLOVENSKO PLANINSKO
DRUŠTVO CELOVEC
Gasometergasse 10
A-9020 KLAGENFURT
AVSTRIJA
EVROPA

Uspešna jugoslovanska himalajska odprava, ki je preko še deviškega zahodnega grebena dosegla najvišji vrh sveta, Mont Everest, se je pred dnevi že vrnila v domovino. Istega dne pa so tudi naši planinci oz. Slovensko planinsko društvo v Celovcu prejeli dopisnico z dalnjega Nepala s podpismi vseh članov uspešne jugoslovanske gorske odprave.

JANEZ ŠVAJNCER

75

Pridi k potoku

„Nikar si ne očitaj. To je že mimo, preboleli smo in ostali vsi skupaj zdravi.“

„To že. Toda priznati moram, da sem se vam odtujil, tovariš ravnatelj, in učiteljicam. Premotila me je pivska družba, zlasti mehanik Dolfe...“

„In Ferenc Palir. Ne pogrevaj, pozabiva na to.“

„Kratko in malo ne morem pozabiti. Znano vam je tudi o mojem razmerju s trgovko Zalo Merhar.“

Ravnatelj je požugal s prstoma, med katerima mu je tičala prižgana cigareta. Njen dim se je sukljal v pretrganih vijugah proti stropu. „Kar ti mi reci, dovolj mi je že teh vijug in ravnatelj.“

„Ti naj rečem?“

„Reci mi Gvido.“ Ravnatelj je stisnil Gregorju desnico.

„Pa Gvido. Kaj lahko vprašam nekaj kočljivega? Mi ne boš zameril?“

„Si že lahko mislim, kaj. Vidim, da si z očmi na tej sliki.“ Gregor Šipek je pokimal. „Res je, uganil si. Mene še zmeraj zanima primer Kajžarjeve Magde. Ne bom ti prikrival. Z Dolfetom sva obrala celo zgodbo, pa tudi ti sam si mi pripovedoval o dekletu. Morala je biti čudovita.“

Ravnatelj se je pomračile oči.

„No, pa nehajva in pustiva spomin nanjo. Kar je pozabljeno, je pozabljeno.“

„Nikakor ne želim slepomišenja. Tudi meni je prav in celo želel sem, da se ravno s teboj pogovorim o Magdi.“ Ravnatelj je hlastno potegnil dogorelo cigareto in jo potlačil v pepelnik. „Tu notri,“ — ponesel je desnico na prsi — „me je dokaj časa skelelo. Preživljal sem strašno duševno krizo. Obtoževal sem se, da sem sokriv njene smrti. Dolfe ti je povedal, že razumem, tudi sam sem tedaj z vinskimi bratci mar-

sikatero stresel pri polnem kozarcu. Sem in nisem sokriv. Najhujše je minilo. Včasih se zalotim, da še zmeraj pomislim nanjo. Moja največja krivda je v tem, da sem povedal Magdi, da je Ivan Merško poročen. S tem sem vplival, da se je odločila za samomor.“

„Mogoče je bila nagnjena k temu. Tudi brez tebe bi lahko naredila ta usodni korak. V tem ne vidim tvoje krivde. Ko ji ne bi bil povedal ti, bi bila zvedela od koga drugega. Na to je morala računati. V tem našem kraju se vse prej ali slej razve.“

Ravnatelj je pokimal. „Sprejemem tvojo razlago za najbolj možno in verjetno. Kljub temu me prizadene.“

Gregor Šipek je vzel sliko z mize in se zagledal v dekle. „Zakaj pa imaš njeno sliko venomer pred seboj?“

„Da me opozarja. Kadar jo pogledam, si rečem, Gvido, premisli, preden se za kaj odločiš. Pa tudi v sebi nosim njeno podobo.“

„Dolfe je rekel, da si se pošteno zatreskal v njo. Kakor jaz v trgovko. Je kaj podobnosti med nama?“

Ravnatelj je odkimal. „Ne morem ti pritrditi. Ali pa celo lahko. Vzeti moram obrneno. Magda je bila mlajša od mene, Zala je starejša od tebe. Kadar ljubeš, ne vprašuješ po tem.“

„Tovariš ravnatelj...“

„Zate sem Gvido.“

... ti si sila! Veš, ko sem potegnil Heleno iz vode, sem najprej pomislil nate. Res, res. Spomnil sem se na Magdo in si rekel, ko bi bil jaz že tedaj tukaj in jo rešil, bi ti bil danes najuspešnejši možki med nami.“

„To je veliko vprašanje.“

„Kaj pa... seveda si moram spet pomagati z Dolfetom. Sam dobro veš, da je naša živa pošta. On pravi, da se je Helena do ušes zagledala v tebe. In da jo je to v hipu popolnoma zmedlo. Pa ti? Ji vračaš? Jo boš poročil?“

„Premlada je zame.“

„Premlada gor, premlada dol. Sam si rekel, da ljubezen ne vpraša po letih in podira mostove tudi tam, kjer jih ni.“

„Moram premisliti. Menda bo kar zadoščalo, da ostaneva prijatelja.“

„Popolnoma si me prepričal. Sploh ko pogledam tole sliko. Dokler jo boš imel pred seboj, se gotovo ne boš vezal na drugo. Naredi, kakor hočeš. Jaz ga pa tudi ne bom več lomil z Zalo.“

Ravnatelj je malo pomolčal in nato rekel: „Ponudi ji prijateljstvo. Kolikor jo poznam, bo sprejela z obema rokama. V njej se pretaka nemirna kri. Sprejeti jo moraš tako, kot je: vihravo in podjeto.“

Gregor Šipek je nabral usta v šobo. „Nočem biti primerek v njeni zbirki ljubimcev. Tudi najlepši kamen sem zagnal nazaj v tolmun.“

Veseli me, da si se sam dokopal do spoznanja, da vidva ne spadata skupaj. Bal sem se že zate in tvojo prihodnost.“

„Priznam, požgal sem ga. Z njo sem naredil konec, z Dolfetom in s Ferencem tudi ne bom več toliko posedal po gostilnah. Hočem postati v redu učitelj. Če sem se že odločil za ta poklic, ga moram jemati resno. A ne? Od mene je v veliki meri odvisno, kakšni bodo šolarji, ko dorastejo. Naj pljunejo pred mene, ko se bomo srečali? Naj zabrusijo, da jih bom že od daleč slišal: to je tisti prekleto Gregor Šipek, ki se je delal norca iz nas, naučil pa nas tako ni nič.“

„Vsemu se ne moreš odpovedati. Gregor, mlad si, še jaz nisem za staro šaro. Naš kraj te še ni čisto sprejel za svojega. Ko boš tukaj toliko let kot jaz, te nihče ne bo več vprašal, odkod si prišel. Postal boš eden izmed teh ljudi, ki niso slabi, le počasi se navdijo na človeka in ga sprejmejo za svojega. Vabili te bodo v hiše kakor mene. Zanemarjam jih, čutim, pa si pravim, da še ni prepozno. Če ne prej, bom bolj ko zdaj prihajal k njim, ko bom upokojen.“

„Kadar bo kakšno delo na šoli, me kar vključi. Veš, da me je sram, ker v tem šolskem letu nisem dosti pomagal. Pobiljšal se bom.“

„Zelo si se raznežil. Saj te že skoraj več ne poznam, če te primerjam s tedanjim, ko sva se prvič videla.“

Potujoči cirkus

V vasi se je ustavil potujoči cirkus. Plakata ni razobesil, le pri županu je na vratih visel listek: da bo cirkus ostal le en dan, da bo imel, žal, samo eno predstavo, da bodo nastopile čudovite živali in naj zato le vsi pridejo na predstavo. To je bil velik dan za vso vas, saj ne moreš kar takole vsak dan v cirkus.

Najprej je po glavni cesti pripeljal prvi voz in iz njega je bilo slišati živalske glasove. CIRKUS MARKOVIČ IN SINOVI je pisalo na obeh straneh voza. Ampak to niti

ni tako pomembno. Ko je pridrdral še drugi voz, so se brez izjeme vsi vaški fantalini zakadili za njim. Bune Flimp je trdil, da je slišal rjovelj leva.

„Leva! Še počil bom od smeha,“ je zavpil Hans Holle. „Ta koštrun je slišal leva. Ampak jaz sem skozi luknjo videl slonov rep. Pri-sežem, da sem ga.“

Pri priči sta se Bune in Hans zaprašila drug v drugega. Tedaj je od nekega prineslo Bima Hanuška. Zgrabil ju je s svojim jeklenim prijemom, enega z ene, drugega z druge strani, in izjaviti sta morala na ves glas: „Leva sploh ni. Slona pa še manj.“

S tem je bila zadeva urejena. Medtem so z obeh vozov zlezli artisti in pričeli razkladati robo. Postavili so drogo-ve in mednje napeli žico, brez mreže. Pa saj ni bilo kaj prida visoko, kvečjemu dva metra. V zemljo so zabili količke, mednje napeli vrv in tako napravili mejo: znotraj za tiste, ki so plačali vstopnino, zunaj pa za zastojarske radovedneže.

Potlej so pripeljali živali. Tri pse, kratko svinjo, opico, več belih miši in osla. Sled-njič seveda tudi konje. Bila sta sicer samo dva, se pravi tista, ki sta prej vlekla vozova.

Predstava naj bi se pričela ob treh, toda šele okrog pol petih je bilo vse nared. Direktor cirkusa je imel lep govor. Nekdo je zaigral na harmoniko. Potlej so pripeljali oba arabska konja. Ker sta bila zelo divja — nekoč sta bila last dveh pravih razbojnikov, je trdil direktor cirkusa — so ju imeli zmerom na vrvi.

Konja sta dirjala v krogu, direktor pa jima je ukazoval z bičem. Če je počil z njim, sta konja sklonila glavi.

Prva točka je bila pri kraju.

Potlej je bil na vrsti klovn. Ime mu je bilo Vaki. Z njim je priskakljala opica in skupaj sta uganjala nekakšne prismojene norčije.

Pa kaj bi našteval vse nepomembne točke. Naj raje povem, da je bila šele na koncu na vrsti glavna točka in da je v njej ne-hote sodeloval tudi Luka Kimel iz tretjega a razreda. Sam direktor je pripeljal osla v manežo.

„Celo najtežje matematične naloge, drage dame in gospodje, vam igraje reši naš Andronalius, čudežni osel z valonskih gora.“

In res — koliko je 1+2 je Andronalius izračunal, ne da bi dosti premišljeval. Koliko je 2+3 je bilo že težje vprašanje in osel je pospravil celo naročje sena, preden je

petkrat udaril z nogo ob tla.

„To znam pa tudi jaz,“ je precej naglas ušlo Luki Kimlu.

Direktor cirkusa ga je slišal.

„Prosim, prosim, mladi mož, potlej pa kar bliže! Jaaa, takole! Zdaj bomo videli, kdo je bistrejši.“

Luka Kimel je postal čisto rdeč, ko je moral stopiti na sredo maneže. Toda že zdavnaj je bil sklenil, da bo postal čarovnik, ko bo velik. Čarovniki pa pred gledalci kajpak nimajo strahu.

„Zdaj pa pazite, gospoda moja! Zaslavljam bom čisto lahko vprašanje: ena koza, dva psa in ena mačka, koliko je to? Najprej mladi mož, prosim.“

„To je... hee... to so... sedem.“

Luka Kimel ni vedel odgovora, saj živali pri računstvu še niso imeli. Samo pri spoznavanju prirode in družbe, to pa je vendar nekaj čisto drugega. Sedem je Luka rekel zmeraj, kadar pri računstvu česa ni znal in včasih je bil odgovor celo pravilen. Tokrat pa ni bil.

Ljudje so se zakrohotali, in ko je osel z nogo štirikrat potkal po tleh, je postal zmagovalček. Nič kaj veličasten zaključek za Luko Kimla! Pa saj slavnim čarovnikom ni treba z osli tekmovali v računanju. On, Luka, te točke že ne bo imel na svojem sporedu. Zagotovo ne.

Poštni rog

Takrat, ko je raznašal pošto še stari pismonoša Jozl in vsak dan meril korake po slabi in kotanjasti vaški cesti, je bil Binek, kočarjev najmlajši, še prav majhen. Šele v prvi razred je bosopetil, pozimi v obnošenih sandalih, poleti bos. V Binekovo kočjo je stopil pismonoša le enkrat na leto in to s težkim srcem. Bil je dober srčen možak. Prinesel je gospodarjev opomin za odplačilo najemnine, ki je Binekovo oče ni mogel v poletju poravnati z dnino.

Tistega dne se je pismonoša s polno torbo ustavil na travi pod lipo, blizu vaške šole, da oddvoji številno uradno pošto za šolsko vodstvo. Pod kostanji je Binek pobiral divji kostanj in kdaj pa kdaj pogledal pismonošo. Videl je, kako je jemal iz torbe pisma in časopise, jih poravnal in zvezal z vrvice. Iz torbe pa je potegnil tudi poštni rog in ga položil v travo. Binek je od vznemirjenja odprl usta. Poštni rog, kako je lep in še lepše poje. Joj, ko bi ga imel, ali vsaj lahko enkrat pihnil vanj. Slišal ga je že, tako globok in močan glas je imel. Vse kostanje bi dal zanj.

„Binek, ali se potepaš?“ ga je vprašal in mu poredno pomežiknil.

„Ne, stric, kostanje nabiram. Prodal jih bom, pa bo mama kupila koruzno moko.“ Ob

Trinadstropni bolnik

Našega starega doktorja Jana telefon kliče s Kalemegdana:

„Doktor, preljubi, zelo se mudi, gosta imamo, vrat ga boli!“

„Gosta imate! Tujca mogoče!“

„To ste zadeli! Iz Afrike vroče!“

„Koj se odpravim. Prosim samo: v katerem nadstropju je to!“

„V katerem nadstropju! Težko bi se reklo, veste, drugo in tretje mu je oteklo.“

Čudi se, čudi začuden zdravnik: „Kakšen je to — trinadstropni bolnik!“

„Doktor, resnično, ta ni izdrta, kliče, veste, iz živalskega vrta.“

Neka žirafa v grlu ima vnetje, to pa nadstropje je — drugo in tretje.“

Branko Čopić

Butalska modrost

Butalci so že od davnih časov uživali veliko spoštovanje zaradi svoje brihtnosti. K temu spoštovanju je pripomogel možakar, ki se je odpravil iz Butal na semenj v bližnje mesto, kjer bo prodal nekaj hlebcev sira. Komaj je došel vrh sedla, kjer se je odprla dolina proti mestu, nasloni vrečo na skalo. A glej ga šmenta, hlebec sira pade iz vreče in preden ga je možakar utegnil pobrati, se je zakotalikal po bregu proti mestu. V nekaj minutah je izginil izpred oči.

„Dobro, dobro, hlebec moj,“ se namuzne možakar iz Butal. „Sam od sebe je našel pot na semenj. Če je tako, pošljem za njim še druge hlebce sira.“ In tako je drugega za drugim zakotalikal doli po bregu.

„Ne pozabite me počakati na semnju,“ jim še zakliče, ko so veselo skakljali doli po bregu. Vesel, da mu jih ni treba nositi, jim je tudi sam sledil navzdol po bregu.

Toda ko je prispel v mesto na semenj, hlebci sira še niso bili prispeli. Prispeli niso niti do večera, ko so semenj zaprli. Možakar se tedaj zateče k svojim prijateljem in jih vpraša, če so morda videli njegove hlebce sira na semnju.

„In kako naj bi bili prišli hlebci sira na semenj?“ ga vprašajo.

„Sami od sebe, za vruga,“ jim odgovori možakar iz Butal. „Za pot so vedeli bolje od mene.“

Potem se potrka s prstom po čelu:

„Sem pa res bedak. Zdaj razumem, kaj se je s hlebci zgodilo. Tekli so tako hitro, da se niso utegnili ustaviti na semnju, pač pa so tekli kar naprej. Gotovo jih bom našel v bližnjem mestu.“

Zato je možakar iz Butal zajezdil konja in odjezdil proti bližnjemu mestu, kjer bo našel hlebce sira. In ker se še ni vrnil, jih verjetno še vedno išče.

„Zaletav sem še zmeraj. To pa lahko rečem, da me je malo popustila razboritost. Boš videl, mogoče me v naslednjem letu ne bo več tako zanašalo.“

„Tukaj so si dnevi in leta podobni. Otroci odrasčajo, ljudje, drevesa, hiše starijo. Počasi se spreminjajo, tako počasi, da niti ne opazijo. Zemlja rodi, si odpočiva in nabira moč za novo setev in žetev. Letni časi si sledijo in vse ima ustaljen krog, ki se ponavlja. Kdor prebiva zmeraj tukaj, postane del svoje okolice in narave, spoji se z njo in skoroda ne opazi spreminjanja. Ti si opazil lipo, meni že skoroda ne pomeni mnogo, ljudje obirajo njene cvetove in kuhajo čaj.“

„Z žganjem je čaj kar okusen. Misliš, da ima zares tako zdravilno moč, kakor trdiš.“

„Ima, ima. Pusti ljudem njihovo prepričanje. Že samo to pomeni pol zdravja. Meni je hišnica Hilda Frecko tako zagnano priporočala čaj, da je že s tem dosegla pol uspeha.“ Ravnatelj je pomolčal in pogledal ven. „Mračni se. Napočil je tvoj čas. Ali ne boš odšel k Zali!“

Gregor Šipek je odločno odkimal. „Končal sem z njo. Celo vesel sem, da sem se spet postavil na lastne noge.“

„Le pojdi k njej, sicer boš naredil največjo napako. Če si prebolel v sebi prvo zaletavost, se nimaš ničesar bati. Zala, kako se imaš? Obiskal sem te, saj se ne moreva raziti za zmeraj. Tukaj živiva in morava to sprejeti za dejstvo.“

„Kaj pa obrekljivi jeziki?“

„To je ravno tisto, Gregor. Braniti se moraš tako da tudi sam napadaš. Ne razumi me dobesedno. Nikomur nisem storil nič žalega in tudi ne bom. Sem pa vsekakor bogatejši za izkušnjo: dokler sem se jim umikal, sem povsod slišal pripombe, da me gotovo grize vest, ker bežim pred ljudmi. Odkar se jim skušam približati, so nehali s temi ostmi. Prijazni so in, seveda, brez vremena ne gre. Pa z njimi vred pogledujem v nebo in skimavam ter ugibam, ali nam bo naslednji dan prinesel kaj sonca ali dežja ali snega. Prikimavamo si in smo vsi zadovoljni.“

„A da bi jo obiskal? Tvoj predlog je navsezadnje ume-

sten.“ Gregor Šipek se je razumevajoče zazrl v ravnateljca.

„Le pojdi. Lepa beseda lepo mesto najde.“ Ko je bil Gregor med vrati, je zategnil za njim: „Torej nisi nikoli pomislil, da bi še sam odšel v Nemčijo? Tole s Ferencem se mi je zdelo malo sumljivo. Tako rekoč prisluskoval sem in spraševal, ali sta se kaj pogovarjala o tvoji prihodnosti. Ko sem zvedel, da ti je njegov prijatelj Gusti Podobnik že poiskal službo, sem vsak dan pogledoval na vrata. Več, zares sem pričakoval, da boš prišel k meni v pisarno in se poslovil.“

„Ne, ne, ostal bom kar v tem kraju,“ je prepričljivo rekel Gregor Šipek čez ramo.

Zala Merhar je bila tako osupla, da ji je zaprlo sapo. Strmela je v Gregorja in ga pozabila povabiti v stanovanje. Ko je sam odšel noter, je v zmedenosti še zmeraj pustila vrata odprta.

„Nikar me ne glej tako začudeno.“ Gregor Šipek se je lahko ton spustil na stol. „Nisem prišel k tebi po slovo, nee, neee. Vprašal bi te samo rad, ali soglašas, da ostaneva prijatelja.“

„Kako si upal priti sem k meni? Ali te nihče ni videl?“ Zasmejal se je. „In če bi me kdo videl? Zala, ljudje vedo, da sem prihajal k tebi.“

„Jaz jim nisem povedala.“

„Ali ne smejo vedeti? Mar je prepovedano? Tukaj živiva in sva vsem na očeh. Nalašč sem šel počasi, da so me opazili. Naj kar govorijo o naju. Gotovo je tudi marsikdo izmed njih doživel kaj podobnega kot midva. Ali kot tile tam.“ Namignil je proti lipi, kjer je pojenjal ptičji ščebet pred prihajajočo nočjo.

(Konec)

Dežela smejalke

Dežela Smejalka je bila tako razvita, da v njej ni bilo treba nikomur delati. Vse so opravljali stroji. V deželi Smejalki ni bilo bank, ker ni bilo denarja. Tudi trgovin ni bilo, ker je vsakdo dobil zastoj, kar je potreboval. Ni bilo so-dišč, ječ, ne žandarjev, ker ni bilo tatov.

Ljudje se niso več delili v sloje in razrede. V debele in suhe. V dobro in slabo oblečene. Vsi so bili enaki.

V Smejalki ni bilo nobenih uradov ali ustanov, samo šole.

V njih so učili tele predmete:

- stiskanje rok
- mežikanje z levim očesom
- mežikanje z desnim očesom
- gledanje v nebo
- duhanje rož
- sprehajanje z rokami na hrbtu
- sprehajanje z rokami na prsih
- sprehajanje z rokami v žepih
- napihovanje milnih mehurčkov
- pripovedovanje izmišljenih zgodb
- smejanje

Najvažnejši predmet je bil SMEJANJE. Tistega, ki je padel iz smejanja, so izgnali iz dežele Smejalka.

Izgnanci so se naselili v Ameriki, Afriki, Avstraliji, Aziji in Evropi.

Tudi v vaši ulici so. Če bi jih radi videli, morate vstati ob štirih zjutraj, ko odhajajo na delo. V tramvajih jih je vse polno. Mnogi gredo s kolesi in peš. Lahko jih boste spoznali. Nikoli se ne smeji. Nobena šola jim ne more pomagati.

Žalost se jih drži že od rojstva.

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

Od maja 1943 so referenti gestapa lahko spet zaznamovali poseben dvig ilegalnega komunističnega literarnega dela. Tokrat je šlo za avstrijske komuniste, ki so prišli na Dunaj iz francoske emigracije kot francoski delavci, da bi v sami Avstriji zbudili odporiško dejavnost proti fašizmu. Do 1943 lahko dokažemo tudi štiri trockistične časopise, katerih pretežno poučni značaj sem že omenil.

Leta 1941 so se na javnost obrnili anarhisti s časopisom v obliki letakov z naslovi „Wochenbericht der Neuen Bewegung“ („Tedensko poročilo novega gibanja“), „Wochenbericht des Bundes Die Aufrechten“ („Tedensko poročilo zveze Poštenjaki“), „Das Vierte Reich. Wochenbericht der anarchistischen Verbände Wiens“ („Četrto rajh. Tedensko poročilo dunajskih anarhističnih zvez“). V njih nastopajo proti „krvoločnosti razbrzdane soldateske“ in se norčujejo iz Adolfa Hitlerja z imeni kot „Adolf Sifilitik“.

„AVSTRIJSKO PROTIHITLERJEVSKO GIBANJE“

Leta 1943 je dunajskemu gestapu uspelo razkriti odporiško skupino „Anti-Hitler Bewegung Österreichs“ („Avstrijsko protihitlerjevske gibanje“). Ta skupina, ki so jo sestavljali delavci z vzhoda, avstrijski socialisti in komunisti, je imela stike tudi z meščanskimi odporišskimi skupinami. Šele leto dni po prvem zaznamku o skupini in dnevnih poročilih gestapa je nacističnim oblastnikom uspelo aretirati voditelja „Avstrijskega protihitlerjevskega gibanja“, slovenskega funkcionarja Komunistične partije Jugoslavije Karla Rudomalja.¹⁹ Ta organizacija je v rednih presledkih izdajala glasilo „Wahrheit“ („Resnica“); od vsake številke so odtisnili povprečno 100 do 200 primerkov, ki so jih aktivisti skupine zanesli na pošto. Potem ko je nekdanji glavni urednik lista novembra 1943 naredil samomor, je decembra 1943 to funkcijo prevzel socialist Alfred Migisch. „Avstrijsko protihitlerjevske gibanje“ se je v svojem glasilu zavzemalo za akcijsko enotnost vseh Hitlerjevih nasprotnikov in je o tem pisalo:

„Zato prosimo predstavnike vseh strank in skupin in predvsem krščanske socialiste, da v letakih ali drugih spisih pojasnijo svoje stališče. Mi se resnično zavzemamo za akcijsko enotnost vseh Hitlerjevih nasprotnikov. To mora vedeti vsak Hitlerjev nasprotnik, zato prosimo svoje prijatelje, da razpravljajo o tem vprašanju z vsemi usmeritvami Hitlerjevih nasprotnikov.“

ILEGALNI TISK KATOLIŠKOKONSERVATIVNEGA ODPORA

Vseobsegajoče državno vodenje in nadzor tiska je bil eden od glavnih sestavnih delov nacionalsocialističnega sistema oblasti. Nacisti se niso ustrašili prepovedati razširjanja celo verskih spisov.

V odporiški borbi proti fašizmu in za osvoboditev naše dežele izpod nacistične tuje oblasti je bilo aktivnih tudi več katoliškokonservativnih skupin, od katerih so nekatere uporabljale tudi ilegalni tisk, da bi tako dale svojim članom potrebno oporo, pa tudi, da bi nastopile proti manipularnemu razširjanju novic v nacistični državi.

Že konec leta 1939 je začelo „Avstrijsko gibanje za svobodo“ dr. Karla Ledererja v neenakomernih časovnih presledkih izdajati letak z naslovom „Česa ni v V. B.“ (Völkischer Beobachter — Osrednje glasilo NSDAP), ki so ga razmnoževali s pisalnim strojem. Te letake so delili članom „Avstrijskega gibanja za svobodo“ z nalogo, da njegovo vsebino posredujejo vsem osebam, ki se zanimajo za take novice.²¹ Tako je četrto nadaljevanje pozivalo Avstrijce k naslednjemu odporu proti nacifazizmu:

„Avstrijci, dvignite se v boj za osvoboditev, preden lakota, boleznin in umori opustošijo vašo deželo.“

Avstrijci, osvobodite se izpod nacističnega barbarstva!

Avstrijci, osvobodite se izpod hitlerjskega tiranija!

Avstrijci, osvobodite se izpod nemškega suženjstva!“

Leopold Hof in Leopold Eichinger od „Ilegalne avstrijske cesarje zveste fronte“ („Illegale österreichische Kaiser-treue Front — IOKF“) sta spomladi 1940 sestavila „Mitteilungsblatt der österreichischen Freiheitsbewegung“ („Poročevalec avstrijskega gibanja za svobodo“).²² Naredila sta petdeset izvodov tega ilegalnega časopisa, ki so bili tudi razdeljeni. V listu ta organizacija zahteva odstranitev nacionalsocialističnih tiranov in krvovesov, ki vodijo avstrijsko „ljudstvo v klavnico“.

Od maja 1940 do aretacije poštnega nameščenca J. Graberja konec avgusta 1940, ki je bil vodilna osebnost

rer befiehl. Zwischen Don und Wolga.“ („Firer je ukazal. Med Donom in Volgo.“). V njem je izjavljeno k Hitlerjevemu ukazu, da se izraza „Ostmärker ne sme več uporabljati: „Nikoli nismo bili „Ostmärkerji“! Bili smo, smo in ostanemo Avstrijci!“

Da bi lažje prišli na sled izdelovalcem protifašističnih letakov, je bilo 9. aprila 1943 zahtevano, da je treba razen publikacij poslati na ustrezn NS-mesta tudi predvsem pisemske ovitke, da bi se jih natančno preiskalo.²⁴ Avgusta 1943 se je pojavil dunajski ilegalni časopis „Das Signal. Kampfschrift für die Befreiung Österreichs“ („Signal. Bojni spis za osvoboditev Avstrije“). 24. januarja 1944 je dunajski gestapo poročal o

sta,²⁶ ki so jo razposlali z Dunaja in ki je sporočila ustanovitev akcijskega komiteja in združenje vseh protifašističnih strank za osvoboditev Avstrije izpod nacionalnega socializma. Vsa nadaljevanja so bila razmnožena s pisalnim strojem na navadnem gladkem papirju in vedno podpisana z „Das AKOM der ÖF“ („Akcijski komite ÖF“). Glavna teža tega časopisa leži na seznanjanju s cilji „Avstrijske osvobodilne fronte“, na pozivanju k totalni sabotaži — „vsak naj ob priliki zažge objekte, važne za vojno“,²⁷ na poročanju o napredovanju zaveznikov, na pojasnjevanju povojnega kaznovanja nacističnih zločincev. Ta časopis je priporočal taktiko „trojskega konja“ za zad-

cev izpolnjeval svoje naloge. Svojim bralcem je poročal o dogodkih doma in v svetu, o dogodkih na Koroškem, v Sloveniji, Jugoslaviji in na svetovnih bojiščih. Zvesto je označeval znake razpadajočega nacizma. Razkrinkaval je nemške namene, posebno ko so hoteli Nemci pri mobilizaciji mlajših letnikov ali deklet v Wehrmacht slepiti ljudi, da položaj ni tako slab, kot je v resnici bil. Nemške slabosti in pomen uspehov na fronti je komentiral jasno in s primernim političnim poudarkom (osvoboditev Beograda). Tiskana snov je bila podana tako, da je bil njen vtis in razumevanje olajšano: v obliki poročil, reportaž, govorov itd. Med stvarno podana dejstva so bile vmešane spodbudne epizode iz življenja koroških partizanov. Poleg slikanja nemških surovosti je znal osvetliti junaštva partizanov, ki so spodbudno delovala na bralce.³⁰

In France Škerl je napisal o pomembnem in nepretrganem slovenskem partizanskem tisku naslednje:

„Notranje obličje koroških partizanskih borcev in koroškega ljudstva je oblikoval koroški partizanski tisk. V službi naroda in predan njegovemu boju za svobodo je bil tisk sestavni del osvobodilnega boja koroškega ljudstva. Kjerkoli se je pojavil partizan, tam se je javil tudi partizanski tisk. Še več! Partizanski tisk je tudi na Koroškem prodiral, kamor partizanka puška ni mogla seči.“ (Dolge v prihodnji številki)

Herbert Exenberger

Ilegalni tisk v Avstriji v letih 1938-1945

katoliškokonservativne odporiške skupine „Heimatfront“ („Domovinska fronta“), je ta organizacija izdala 17 nadaljevanj svojega ciklostirnega časopisa „Hör zu! Kampfblatt der Heimatfront“ („Prisluhni! Bojni list Domovinske fronte“); iz Salzburga je izgradila svojo ilegalno mrežo zvez, kot svoj cilj je navedla nasilno iztrganje Avstrije iz Nemškega rajha in vzpostavitev samostojne avstrijske države s stanovsko ustavo.²³

DRUGE SKUPINE

Poleg ilegalnega tiska, ki ga lahko pripišemo nedvomno političnim grupacijam, moramo naštet še tiste, časopise, katerih strankarska usmeritev ni jasna ali pa je sploh ne moremo ugotoviti.

Tako je oktobra 1942 izšel na formulirjih za letalske oznake razmnožen ilegalni časopis za vojake „Füh-

ilegalnem časopisu „Alpenland“ („Alpska dežela“), ki je imel širok podnapis „Glasilo avstrijske vlade“:

„Do sedaj je bilo mogoče zajeti čez 140 primerkov, ki so bili vsi oddani 11. 12. 43 v času med 13^h in 17.30 na področju dunajskega poštne urada. Letaki so bili poslani v vse gae Vzhodne markte, na Bavarsko, v Sudete in v Protektorat.“²⁵

Dne 15. novembra 1943 je na Dunaju izšla prva številka časopisa „Freies Österreich. Blätter für Friede, Freiheit und Fortschritt“ („Svobodna Avstrija. Listi za mir, svobodo in napredek“). Do 25. marca 1944 lahko iz dnevnih poročil gestapa dokažemo deset nadaljevanj. Dokažemo lahko deset nadaljevanj lista „Mitteilungsblatt der österreichischen Freiheitsbewegung (ÖeF)“ („Poročevalec avstrijskega osvobodilnega gibanja (ÖeF)“). Dne 15. maja 1944 je gestapo registriral prvo številko tega li-

nji vojaški poziv nacionalnih socialistov, za „Volkssturm“:

„Avstrijci, v ljudski napad, orožje pa obrnite proti rjavim tiranom!!! ... Ljudski napad mora postati glavno oporišče Avstrijskega osvobodilnega gibanja!!!“²⁸

SLOVENSKI PARTIZANSKI TISK NA KOROŠKEM

Zatiralni in zasledovalni ukrepi nacionalnih socialistov proti koroškemu Slovincem so imeli za končni cilj uničenje te narodne skupine. To pojasnjuje, zakaj so imeli koroški Slovenci tako pomemben delež pri odporu in predvsem pri partizanskem boju.²⁹ Da bi podprli svoj oboroženi boj, so koroški Slovenci izdali tudi več ilegalnih časopisov, katerih značaj je Rudolf Cefarin takole opisal: „Koroški partizanski tisk je v osvobodilnem boju koroških Sloven-

- 19 Dnevno poročilo dunajskega gestapa št. 2. z 7. — 10. januarja 1944.
- 20 Wahrheit. 2. nadaljevanje. 1943.
- 21 Obtožnica višjega rajhovskega tožila pri ljudskem sodišču proti dr. Karlu Ledererju in drugim zaradi priprave na veleizdajo.
- 22 Sodba ljudskega sodišča proti Leopoldu Hofu in drugim zaradi priprave na veleizdajo in pomoči sovražniku. 16. november 1943.
- 23 Obtožnica proti Ferdinandu Steindlu in drugim. Vsebuje izvirne izsledke iz ilegalnega časopisa „Hör zu!“
- 24 Stadler, op. cit. Str. 318.
- 25 Poročilo dunajskega gestapa RSHA, ki zadeva letak „Alpenland“. 24. januar 1944.
- 26 Dnevno poročilo dunajskega gestapa št. 3. 12. — 18. maja 1944.
- 27 Mitteilungsblatt der österreichischen Freiheitsbewegung. št. 3. Začetek junija 1944.
- 28 Mitteilungsblatt der österreichischen Freiheitsbewegung. št. 7.
- 29 Glej: Haas, Hans, Karl Stulpfarrer. Österreich und seine Slowenen. Wien 1977.
- 30 Cefarin, Rudolf. Die slowenische Partisanenpresse in Kärnten. V: Carinthia I. Letnik 142. 1952. Str. 582 ff.

AVSTRIJA 1

PETEK, 15. 6.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Vzgoja v podjetju — 10.00 Arheološke najdbe v LR Kitajski — 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Cyrano in D'Artagnan — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Zgodovina plovbe — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Princeznja Olimpija — 21.35 TV igra — 22.05 Poročila in šport.

ČETRTEK, 21. 6.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Kaj bi lahko postal? — 10.00 Kjer so stanovali bogovi — 10.30 Princeznja Olimpija — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Stari — 21.25 Horizontali — 22.10 Šport — 22.25 Rdeča linija 7000 — 0.00 Poročila.

SOBOTA, 16. 6.: 14.00 Avstrija — Španija za Davisov pokal, mednarodni plavalni miting — 17.00 Kdo rokodelci z nami? — 17.30 Pinocchio — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Mupet šov — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Napačni korak — 22.00 šport — 22.25 Serpico — 0.00 Poročila.

NEDELJA, 17. 6.: 15.25 Strašilo na potovanjih — 16.45 Pustolovščina na Polineziji — 17.30 Čebelica Maja — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Srečanje z živalmi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Wunnigel — 22.00 šport — 22.10 Nočni izbor.

PONEDELJEK, 18. 6.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Angleško gledališče — 10.30 Bil je nekoč nek pojoči drozg — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Švicarska družina Robinson — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Ponedeljski šport — 21.00 Serpico — 21.45 Poročila in šport.

TOREK, 19. 6.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Snov in prostor — 10.30 Viničarka z Langenloisa — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Zivalski svet — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Uganke — 20.55 Vaš nastop, prosim — 21.45 Ljudje iz Manhattana — 22.30 Poročila in šport.

SREDA, 20. 6.: 9.00 Oddaja z miško — 9.30 Italijanščina — 10.00 Krompir — 10.30

Bill McKay — kandidat — 17.00 Zlatnik — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Očetje klatote — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Princeznja Olimpija — 21.35 TV igra — 22.05 Poročila in šport.

ČETRTEK, 21. 6.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Kaj bi lahko postal? — 10.00 Kjer so stanovali bogovi — 10.30 Princeznja Olimpija — 17.30 Za predšolske otroke

— 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 19.25 Pregled sporeda — 19.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Cesarju vdani Jakobinci — 22.00 Poročila in šport.

AVSTRIJA 2

PETEK, 15. 6.: 14.00 Davisov pokal Avstrija — Španija — 18.00 Orientacija — 18.30 O Friedrichu Dürrenmattu — 19.30 Mehika — 20.15 Nova v znanosti — 21.25 Kronika Adamsov — 22.25 Čas v sliki s kulturo in karikaturo — 23.00 Gloria Gaynor.

SOBOTA, 16. 6.: 15.40 Viničarka z Langenloisa — 17.00 Club regional — 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Pippi v deželi Taka-Tuka — 19.30 The Munsters — 20.15 Ob poti — 21.45 Fatty live.

NEDELJA, 17. 6.: 14.00 Davisov pokal Avstrija — Španija — Mednarodni plavalni miting — 17.00 Dežela in ljudje — 17.30 Pregled — 18.00 Meet me in St. Louis — 19.50 Knjižni bazar — 20.15 Trič-truč — 21.45 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 18. 6.: 18.00 Angleščina — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Zvijčenje v Afriki pri Ukullih — 19.30 Orientacija — 20.00 Ljudje v Manhattanu — 21.00 Veselje ob glasbi — 21.45 Čas v sliki — 22.15 Kraji Marguerite Duras.

TOREK, 19. 6.: 18.00 Italijanščina — 18.30 The Mighty Continent — Evropa v 20. stoletju — 19.30 Jutrišnji mojstri — 20.00 Kandidat Bill McKay — 21.45 Čas v sliki s kul-

turo — 22.20 Klub 2.

SREDA, 20. 6.: 18.00 Francoščina — 18.30 Pregled — 19.00 Kaj bi lahko postal — 19.30 The Munsters — 20.00 Teleobjektiv — 20.45 Z dežnikom, šarmom in melano — 21.35 Čas v sliki s kulturo — 22.10 Trailer.

ČETRTEK, 21. 6.: 18.00 Ruščina — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Jutrišnji mojstri — 20.00 Sestanek London Airport — 21.30 Čas v sliki s kulturo — 22.05 Klub 2.

RADIO — TELEVIZIJA

JUGOSLAVIJA

PETEK, 15. 6.: 17.20 Poročila — 17.25 Deček Skok — 17.40 Otrci kamnov — 18.05 Narodna glasba — 18.35 Obzornik — 18.45 Človekovo telo — 19.20 Cirkak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 21.00 Frank Ross na prostosti — 21.50 Dnevnik — 22.05 625 22.25 Nočni kino: Umanec Billy.

SOBOTA, 16. 6.: 8.00 Poročila — 8.05 Guccio in Cezar — 8.15 Glasbena pravljica — 8.30 Palčki nimajo pojma — 9.00 Dokumentarna oddaja — Pota Poljske (TV nadaljevanje) — 625 — 15.15 Poročila — 15.20 Elvis, Elvis, mladinski film — 16.55 Nogalet Rijeka: Željezničar — 18.45 Naš kraj — 18.55 Muppet Show — 19.20 Cirkak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Offenbachove norčije — 21.00 Vlomilec, celovečerni film — 22.25 Dnevnik.

NEDELJA, 17. 6.: 9.00 Poročila — 9.05 Za nedeljsko dobro jutro — 9.35 Dickens iz Londona — 10.25 Sezamova ulica — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmtijska oddaja — 12.30 Poročila — 17.30 Risanka — 17.35 Športna poročila — 17.40 Čez Pacifik — film — 19.20 Cirkak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Tale — 21.05 Novi svet — 21.50 Dnevnik — 22.00 Športni pregled.

PONEDELJEK, 18. 6.: 17.15 Poročila — 17.20 Vrtec na obisku — 17.35 Britanska enciklopedija — 18.05 Primeren prostor za zdravljenje — 18.35 Obzornik — 18.45 Mladost — 19.20 Cirkak — 19.30 Dnevnik

nik — 20.00 Žena iz Matle — 21.05 Kulturne diagonale — 21.45 Dnevnik — 22.05 Mozaik kratkega filma: Čas je neumiljen.

TOREK, 19. 6.: 17.25 Poročila — 17.30 Slovenski ljudski plesi — 18.05 Pisani svet — 18.35 Obzornik — 18.45 Hidak — mostovi — 19.20 Cirkak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Aktualna oddaja — 21.05 Korenine — TV nadaljevanje — 21.50 Dnevnik — 22.05 iz koncertnih dvoran.

SREDA, 20. 6.: 17.35 Poročila — 17.40 Z

SLOVENSKE ODDAJE RADIA CELOVEC

besedo in sliko — 17.55 Od slike do slike — 18.20 Ne prezrite — 18.35 Obzornik — 18.45 Festival mladinskih pevskih zborov v Celju — 19.15 Risanka — 19.20 Cirkak — 19.30 Dnevnik — 20.10 Torino: Evropsko koroškarsko prvenstvo — 21.50 Dnevi slovenske zabavne glasbe 78 — 22.00 Dnevnik.

ČETRTEK, 21. 6.: 16.55 Poročila — 17.00 Japonske pravljice — 17.15 Apokalipsa živali — 18.05 Reportaža — 18.35 Obzornik — 18.45 Razmišljanka — izmišljanka — 19.20 Cirkak — 19.30 Dnevnik — 20.00 V živo.

NEDELJA, 17. 6.: 7.05 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša dorila vam bo.

PONEDELJEK, 18. 6.: 14.10 Celovski radijski dnevnik — „Dekleta iz št. Ruperta vas pozdravljajo...“ (posnetki z zaključne prireditve kmet.-gosp. šole).

TOREK, 19. 6.: 9.30 Pisani svet (M. Kumerčar: „Paberki iz Rusije“) — 14.10 Celovski radijski dnevnik — šport — Spominjamo se: „Od življenja ni mi hujša smrt“ (ob 30. letnici smrti Otana Župančiča).

SREDA, 20. 6.: 14.10 Celovski radijski dnevnik — Komorna glasba — Koroški kulturni pregled.

ČETRTEK, 21. 6.: 14.10 Celovski radijski dnevnik — „Kdo je za koga?“

Obisk čebelarjev iz Slovenije

Minilo je že mnogo časa, ko je v našem listu izšel zadnji članek o šmihelskih čebelarjih. Šmihelsko čebelarstvo še živi in obsega kar 26 članov.

V nedeljo 3. junija smo imeli izredno vesel dogodek, katerega moramo sporočiti tudi drugim čebelarjem. Obiskali so nas čebelarji iz Zagorja ob Savi. Prišli so z avtobusom, bilo jih je 57 članov-čebelarjev. Dospeli so kot že omenjeno v nedeljo in si-

cer dopoldne k čebelarju Hanzeju Leitgebu. Tam jih je pozdravil naš predsednik društva Boročnik Luka izpod Podkrajja. Navzočih je bilo tudi več naših članov. Hanzej Leitgeb je ob tej priložnosti navzoče čebelarje seznanil s panjem Magaziner in nazorno predložil njegove prednosti. On najbolj pozna ta panj, ker ga sam izdeluje v svoji mizarški delavnici. V spomin na to srečanje čebelarjev je Zagorčanom podaril en panj.

Od Leitgeba so se čebelarji odpeljali v Rute k Pečniku Jožetu pd. Zagarju. Tudi tam so si ogledali čebelarjenje z Znidaršiči. Ker pa je bil zelo vroč dan so se hitro spravili v senco pod sadje, kjer jih je čakala malica in dobra kapljica. Ko so si malo grlo osvežili se je tajnik zagorskih čebelarjev zahvalil za sprejem in prijaznost naših čebelarjev in našemu predsedniku izročil lepo umetniško sliko. Le-ta se je v imenu šmihelskih čebelarjev pristočno zahvalil za darilo in v svojem govoru orisal tudi težko življenje slovenskih koroških družin čebelarjev.

Od Zagarja smo se odpeljali po

podjurski cesti k Wutteju-Lucu v Vesele, kjer jih je čakalo izdatno kosilo. Tam jih je pozdravil tovariš Prušnik Karel-Gašper in obudil spomine na minule težke čase.

Bile so lepe in sproščene urice, ki smo jih preživeli med seboj. V prijetnem pogovoru je čas hitro minil. Na koncu je spregovoril še tovariš Luc. Razložil je tudi težave in boje, s katerimi smo soočeni koroški Slovenci za svoje pravice. Poudaril je, da se ne bomo uklonili marveč bomo našo zaorano ledino obdelovali tudi v bodoče. Naj bi bili naši očetje predniki ponosni na nas.

Spregovoril je tudi tajnik zagorskih čebelarjev in se še enkrat zahvalil ter nam ponudil pobratenje, kar smo z največjim veseljem sprejeli. Ob odhodu oziroma slovesu je bila želja nas vseh, da bi ljudi ne vezal samo jezik, temveč resnično bratstvo in prijateljstvo. Kajti naše sončne muhe (čebele) tudi ne razlikujejo jezika in ne države, kajti one ne poznajo meja.

S čebelarskim pozdravom
Jožica Pečnik

Važno za delavce ki so delali v Nemčiji

Deželni urad Gradec pokojninske zavarovalnice delavcev bo z deželno zavarovalnico za zgornjo Bavarsko spet priredil skupen uradni dan v Celovcu, kjer bodo delavci, ki so bili v teku svojega poklicnega življenja zaposleni kdaj v Nemčiji, imeli možnost, da dobijo potrebna pojasnila glede zavarovalne dobe v Nemčiji, v kolikor jim je to potrebno v zvezi z rento oziroma pokojnino.

Na to možnost posebej opozarjamo tudi bivše izseljence, ki so bili v času svojega prebivanja med drugo svetovno vojno začasnno zaposleni pri kakem podjetju v Nemčiji.

Uradni dan bo v sredo 20. junija 1979 od 8. do 15. ure v Celovcu, Karfreitstraße 24. Priporočljivo je, da zainteresirani prinesejo seboj morebitne podlage o času zaposlitve v Nemčiji.

Pokojninska zavarovalnica delavcev za Štajersko in Koroško v svojem poročilu za prvo četrtletje 1979 med drugim navaja, da je z 31. 3. 1979 število pokojninsko zavarovanih delavcev znašalo 271 tisoč 291 oseb, število upokojencev pa 149.451, kar pomeni, da je na 1000 aktivnih delavcev odpadlo povprečno 551 upokojencev. Med upokojenci je bilo 19.599 prejemnikov dklade za onemogle in 55.548 prejemnikov izravnalne dklade. Celotni stroški za pokojnine vključno dklad pa so presegli 1,6 milijarde šilingov.

Iščemo

SNAŽILKO

z znanjem slovenščine
za otroški vrtec „Naš otrok“
v Celovcu
Dela je uro in pol po popoldnevih od ponedeljka do petka. Plača po dogovoru.
Prijave na vodstvo otroškega vrta „Naš otrok“, 10.-Oktober-Straße 25, 9020 Celovec, tel. (0 42 22) 82 8 94

Nogometni turnir SAK

v soboto 23. in nedeljo 24. junija 1979 v Globasnici.

Sodelujejo nogometna moštva iz Šmihela, Žvabeka, Globasnice, SAK in druga (skupno 6 moštev)

Pričetek oba dni ob 14. uri.

SAK ples v šotoru

pri Šoštarju v Globasnici

v soboto 23. 6. poje in igra za vas EDVIN FLISER z ansamblom
v nedeljo 24. 6. poje in igra za vas IVO MOJZER z ansamblom
Pričetek oba dni ob 20. uri

Prisrčno vabljeni!

„Klub slovenskih občinskih odbornikov razpisuje delovno mesto vodje biroja Kluba.

Interesenti, ki
— dobro obvladajo oba deželna jezika,
— kažejo politično zanimanje za slovensko komunalno problematiko,
— imajo veselje do samostojnega dela, predvsem znajo vzpostaviti stike z našimi ljudmi ter
— kažejo organizacijske sposobnosti,
naj naslovijo pismeno prošnjo z lastnoročnim življenjepisom do najkasneje 15. julija 1979 na predstojništvo Kluba slovenskih občinskih odbornikov, 9020 Celovec/Klagenfurt, Koschatstraße 10.

4. redni občni zbor SPD „Obir“...

(Nadaljevanje s 5. strani)

pač pa se olepamo s kadrovsko problematiko. Zato vse bolj pozdravljamo veselo novico, da nam bo Mirko Oraž, profesor na slovenski gimnaziji v Celovcu, ponovno priskočil na pomoč. Blagajniško poročilo bi lahko vzbujalo vti, da imajo društveniki in aktivisti še neizčrppljivega idealizma, s katerim bi namestna bencina lahko polnila svoja vozila.

Tudi diskusija se iz leta v leto bolj razvija, kar je dobro spričevalo za dolžine.

Treba pa je dodati in podčrtati, če je odbor v redu — je tudi društvo v redu! Če pa je tajnica motor odbora

in vozilo vsega društva, potem se vse društveno življenje v redu tudi razvija in se pelje v lepo bodočnost. V tem primeru gre vse priznanje društveni tajnici učiteljici Marti Polanšek.

Občni zbor je izvolil stari odbor za bodoče enoletno društveno vodstvo. Le pri zastopnikih dveh sekcij je prišlo do malenkostnih sprememb. Kulturni okvir občnega zbora pa je zaokrožilo filmsko predavanje našega poštvalnega Pepija Novaka. Naj se mu na tem mestu še enkrat iskreno zahvalimo. Celotni večer se je domačinom tako dopadel, da so se zadovoljni vračali na svoje hribovske domove našega prelepega domačega kraja pod Obirjem.

RADIO — TELEVIZIJA

RADIO CELOVEC

PETEK, 15. 6.: 5.35 Kaj se dogaja v Avstriji? — 8.05 Ženski magazin — 9.05 Znanje za vse — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 13.40 Znanost pred mikrofonom — 15.00 Še vedno priljubljeno — 16.15 Pogovori in glasba — 17.10 Za konec tedna — 18.00 Deželni razgledi — 18.35 Pet čez pol sedem — 19.07 Robert Stolz dirigira — 20.05 Obisk pri družini Munzenrieder v Apetlanu — 21.00 Sto let Gyesev-a — 21.45 Pod svetliko za branje — 22.00 Poročila in šport.

SOBOTA, 16. 6.: 5.35 Kaj se dogaja v Avstriji? — 8.05 Družinski magazin — 9.00 V žarišču — 9.45 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Zeleni magazin — 13.00 Deželni razgledi — 14.00 Voščila — 15.30 Ljudska glasba — 16.00 Service — 17.10 Koroška ura — 18.00 Deželni razgledi — 18.30 Kulturna reportaža — 19.05 Sobotni šport — 20.05 Vašo število prosim! — 22.00 Poročila in šport — 22.25 Plesna glasba po naročilu — 0.00 Poročila.

NEDELJA, 17. 6.: 6.10 Igra na orgle — 8.15 Kaj je novega? — 9.00 Spored iz orehove

lupine — 10.30 Radijska pravljica — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.00 Deželni razgledi — 13.05 Govori koroški deželni glavar — 13.25 Glasba po jedi — 14.30 Voščila — 16.00 Lovčeva smrt — 17.10 Veselite se življenja — 18.00 Deželni razgledi — 18.05 Okretnica jugovzhod — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 20.05 Avstrijska rallye — 21.30 „Šartelj“ — 22.00 Poročila in šport.

PONEDELJEK, 18. 6.: 5.35 Kaj se dogaja v Avstriji? — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.05 Znanje za vse — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 13.40 Koroški zbori pojejo — 15.00 Še vedno priljubljeno — 16.30 Vaš problem, naš problem — 17.10 Kaj radi slišimo — 18.00 Deželni razgledi — 18.35 Z zvonečo glasbo — 19.07 Teden srečanja 79 — 20.05 Lovčeva smrt — 21.05 Evergreeni humorja — 21.30 Udarec za udarcem — 22.00 Poročila in šport.

Visok jubilej

Zvedeli smo, da je Hinko Fabiani, železniški uradnik v pokoju na Prevaljah prekoračil 80. obletnico svojega življenja.

Na Prevalje je prišel l. 1927 in bil tam l. 1955 upokojen. Več kot 6 let je služboval kot zastopnik jugoslovanskih državnih železnic na obmejni železniški postaji Pliberk-Bleiburg. Takrat je imel dobre stike z zamejskimi kulturnimi delavci in je mnogo pomagal pri nabavi notnega materiala in literature za Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku. Z Lovrom Potočnikom (že pokojnim) in Foltijem Hartmanom je bil ožji sodelavec. Večkrat je pomagal s svojim izvirnim tenorjem tudi pri pevskih prireditvah. Nastopal je kot solo-pevec ob klavirski spremljavi gospoda Knala. Fabiani kljub letom še danes prepeva in se ponša s 43 leti zborovskega petja. Slišimo ga še v pevskem zboru upokojencev pa tudi pri farnem cerkvenem zboru.

Vsi znanci in prijatelji s Koroške mu želimo še mnogo zdravih let in veselja do petja in kulture.

Čestitkam se pridružuje tudi Slovenski vestnik, katerega naš jubilar redno in z velikim zanimanjem prebira.

SLOVENSKA ŠPORTNA ZVEZA razpisuje šolanje za

VADITELJE NAMIZNEGA TENISA (I. stopnja),
INŠTRUKTORJE NAMIZNEGA TENISA (II. stopnja) in
VADITELJE NOGOMETA (I. stopnja)

Tečaj za vaditelje in inštruktorje namiznega tenisa bo v času od sobote 14. do torka 17. julija 1979 v Selah (farna dvorana). Predavatelj: Janez Mikeln (Visoka šola za telesno kulturo Ljubljana).

Tečaj za vaditelje nogometa bo v času od srede 15. do sobote 18. avgusta 1979 v Železni Kapli (hotel Obir).

Program tečajev predvideva 30 ur teorije in prakse in se konča z izpitom. Po uspešnem izpitu prejme kandidat diplomu in naziv vodnik oziroma inštruktor. Tečaji so predhodni tečaji za trenerje. Kandidati, ki se prijavijo na sedež Slovenske športne zveze, Spitalgasse 12, Celovec (tel. 85 2 35), se zberejo na dan pričetka tečaja na navedenem mestu. Tečaji so celodnevni. Stroške prevoza do mesta šolanja in stroške prebivanja nosi vsak kandidat sam, stroške za predavatelje pa nosi SZS.

ŠPORTNI VESTNIK

Pred približno 400 gledalci se je Slovenski atletski klub meril v nedeljo s Šmihelom pri Pliberku. Dan poprej je moštvo iz Klopinja igralo proti St. Stefanu in zmagalo 1:0.

Morda je bila ta zmaga Klopincanov vzrok za nervozno igro, ki jo je SAK kazal prvih 45 minut. Vedel je namreč, da te tekme ne sme izgu-

dila možnost za zatek, toda Velika so zrušili in njegov prosti strel je šel za las mimo vratnice.

V drugem polčasu je bila igra bolj živahna, toda sreča ni bila na strani slovenskih nogometašev! Velik je zabil prosti strel na vratnico, in ko so ga zrušili v šestnajstercu, je žvižg sodnika zopet izostal.

V SOBOTO NA TEKMO V ŽELEZNO KAPLO

SAK I — Železna Kapla I

ob 17.00 uri v Žel. Kapli

Železna Kapla Pod 21 — SAK Pod 21 ob 15.15 uri v Žel. Kapli

Prosimo, da podprete SAK v tej odločilni in zadnji tekmi v tej sezoni.

biti in zaradi tega je igral bolj defenzivno, da ni dobil gola.

Prvi polčas je bil dokaj izenačen, SAK je imel dve lepi možnosti, toda Velikov strel je šel mimo gola. Drugo možnost pa je uničil sodnik: Zablantnik je lepo prodril po levi strani, preigral dva igralca in si nato žogo namestil, nato pa ga je nasprotnikov branilec porušil v šestnajstmetrskem prostoru. Igralci kakor navijači so čakali na žvižg sodnika, ki ga ni bilo. Na drugi strani pa je SAK imel srečo, da je strel šmihelskega napadalca bil tako slab. Že v prolinapadu Slovenskega atletskega kluba pa se je zopet ponu-

Za konec tedna igra SAK v Železni Kapli proti tamkajšnjem moštvu, ki se je rešilo izpada in igra trenutno v tem razredu golovo najbolj učinkovito. Klopinc igra v Šmihelu proti tamkajšnjem moštvu. Položaj na lestvici:

1. SAK 12 2 5 45 15 26
2. Klopinc 10 6 3 31 21 26

SAK je igral takole: Dadič, Kupper, Lampichler, Woschitz, Pandel, Jakobič, Galec, Fera, Velik, Hobel, Zablantnik.

SAK pod 21 je zgubil tekmo proti moštvu Šmihelčanov 3:1 (2:0).

SAK je igral takole: Malle, Sommeregger, Blajs, Kupper, Zablantnik, Grlic, Perč (Britzmann), Rozman, Waldhauser, Smrečnik (Perč J.), Kropivnik.

Slovensko prosvetno društvo „Obir“ na Obirskem vabi na predvajanje filma

KENNEN SIE KAPPLER!
v soboto 16. junija ob 20. uri
pri Kovaču na Obirskem.

Zveza koroških partizanov obvešča vse svoje člane, da imajo tudi v letošnjem letu možnosti okrevanja v zdraviliščih ali na morju. Vse tozadavne prošnje pošljite na naslov: Zveza koroških partizanov, 9020 Klagenfurt-Celovec, Spitalgasse 12/III.

Zaradi hitrejšega in lažjega poslovanja vas prosimo, da k prošnji priložite tudi zdravniški izvid.

Učenske strokovno-gospodarske šole v Št. Rupertu pri Velikovcu vabijo na

RAZSTAVO IN KULTURNO PRIREDITEV

Razstava življenja in ročnih del v soboto 16. junija od 14. ure dalje v nedeljo 17. junija ves dan

Kulturna prireditev bo: v soboto 16. jun. ob 15. uri v nedeljo 17. jun. ob 13.30 in 16. uri

Prisrčno vabljeni!

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9029 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32 5 50 — Tiska: Založništvo in tiskarsko družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.

Koordinacijski odbor za letovanje otrok tudi letos pripravlja obmorsko letovanje slovenskih otrok iz Koroške. Prijave za to letovanje sprejema Koordinacijski odbor, Spitalgasse 12/III ali Viktringer Ring 26, 9020 Celovec/Klagenfurt. Cena 14-dnevnega letovanja znaša okoli 100 šilingov dnevno. Podrobnejše informacije o času in kraju letovanja bomo objavili v enem od naslednjih številčk časopisa. Prijavijo se lahko otroci od 7. do 14. leta starosti.

Koordinacijski odbor za letovanje otrok razpisuje mesta vzgojiteljev za obmorsko letovanje. Prošnjo, ki naj vsebuje rojstne podatke, poklic, dosedanje delo z otroci in točen naslov, pošljite najkasneje do 30. junija 1979 na naslov: Koordinacijski odbor za letovanje otrok, Spitalgasse 12/III ali Viktringer Ring 26, 9020 Celovec/Klagenfurt. Prednost imajo učitelji(ce) in študentje(ke) pedagoške smeri.